

Posledice pomanjkanja političnega dela na rudniku

Ze dalj časa se opaža na rudniku nesporazum med upravo rudnika in sindikalno podružnico, oziroma boljše med direktorjem Zgankom na eni strani ter Sovincem in Hajsingerjem na drugi strani. Ta nesporazum temelji na raznih medsebojnih očitkih nepravilnega delovanja in sumničanja. Da bi se zaveza razčistila in bi se našel pravi krivec, je bila imenovana komisija štirih članov — tov. Žibret Filip, predsednik Republiškega odbora sindikata rudarjev LRS, tov. Zen Jakob, okrajni sekretar ZK v Soštanju, tov. Barovič Rado, zastopnik OSS v Soštanju in tov. Zuber Marijan, zastopnik sindikata rudnika — ki naj bi nepristransko raziskala situacijo in našla možnost poravnave. Sindikalna podružnica rudnika je dne 4. oktobra t. l. sklicala izreden sestanek, ki se ga je poleg omenjenih članov komisije udeležilo približno 100 rudarjev in uslužbencev rudnika. Na tem sestanku, ki ga je vodil predsednik sindikalne podružnice tov. Sovinc, so imenovani članj komisije dalj svoje poročilo, ki ugotavlja, da je kolektiv rudnika Velenje v zadnjih 2 letih napravil ogromen korak naprej in da predstavlja delavsko samoupravljanje in nov gospodarski sistem na rudniku Velenje solidno gospodarsko bazo za nadaljnji razvoj socialističnih odnosov.

V razvoju družbe je nujno, da pride do notranjih sprememb. Nujno je, da en del kolektiva razume in je pripravljen razumeti dogajanja bolj napredno, medtem ko se jih nekaj napredku upira. Ukinitev administrativnega gospodarstva in delavskega samoupravljanja daje vedno več kompetenc delavskemu kolektivu in neposredno delavcem samim. To ne gre v račun zavestno ali podzavestno, več ali manj vsem tistim, ki nečejo ali pa ne morejo razumeti naše poti v socializem. Ob takim stanju so dani pogoji, da se v nekoliko spreminjenih oblikah ponovno pojavi skrita, stara, že preživela praksa, po drugi strani pa lahko čisto politično negativno nastrojeno posamezniki izkoriščajo razne napake, jih tendenciozno napihnejo in potencirajo, ne v interesu delavskega samoupravljanja in demokracije, temveč v svoje osebne koristi ali socializmu sovražne cilje.

Zaradi vsega tega danes rudarji ne razumejo v celoti, kje, kdaj in kaj se lahko kritizira, oziroma kje je mesto, kjer se lahko obravnavajo ta vprašanja, ki so trenutno aktualna.

Kakor že omenjeno, se spor na rudniku Velenje ne zadržuje v sferi same organizacije, ampak je čisto osebne narave. Trenja, ki so nastala kažejo, da je v podjetju mnogo problemov, ki jih je treba reševati. Vendar način, po katerem se reševalo to doslej ne more privedi do nobenih rezultatov. Komisija je bila mnenja, da kritiki kot je na primer Lihtinger, ne morejo prispevati k temu, da bi se v podjetju razvila konstruktivna kritika. Res prave konstruktivne kritike in po drugi strani obravnavanje problemov v delavcih je v rudniku premalo. Cela vrsta je vprašanj, ki se sicer med posamezniki obravnavajo, ne iznese se jih pa v taki obliki in na tistem mestu, kjer bi se morala iznesti. V rudniku se ni uveljavilo v dovoljni meri to, da vsakdo, ki želi resnično prispevati k odpravi različnih problemov, smatra, da ima pravico in celo dolžnost, da to iznese. Komisija je mnenja, da nosijo krivdo za to v precejšnji meri prizadeti, ker ne vzamejo kritike tako, kot je treba, temveč smatrajo, da je treba na iznešeno kritiko iti v protinapad. Zavedati se je treba, da je kritika močno orodje pri ustvarjanju socialističnih odnosov, vendar ne vsaka. Tov. Pucelj Blanka je iznašala celo vrsto težkih obdolžitev napram direktorju, kot na primer, da je on kriv, da ni novi jašek dogotovljen in še drugo. Če to drži, potem je to sabotaža, za katero mora krivec odgovorjati. Vsem je znano, da ima tov. Zgank velike zasluge za ureditev rudnika, ima pa tudi gotove napake, vendar to ne opravičuje nikogar, da bi se skrivaj pod firmo demokracije ter s takim intrigiranjem onemogočali ljudi, ki žele, kar so že z dosedanjim delom pokazali, to je čim več napraviti v prid delovnemu človeku. Napake in pomanjkljivosti je treba kritizirati povsod tam, kjer so in kakršne so. Če bi se vodila kritika na tak način, da se vsakogar, kdor je kritiziran, pa naj bo to kdor koli, smatra za najslabšega človeka, kot je sedaj primer na rudniku, potem ta kritika ne bo prav nič koristila.

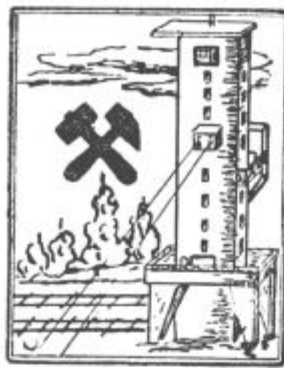
Komisija je smatrala za potrebno in priporočala sindikalni podružnici in celotnemu kolektivu naslednje:

1. V delu sindikalne podružnice naj bi se posebno upoštevali naslednji momenti:

a) Bodoče sindikalno delo bo še vedno trpelelo na dosedanjih slabostih, če ne bo težišče sindikalnega dela preneseno na pododbove. Ti pa morajo biti organizacijsko in idejno-politično zreli za prevzem te naloge.

b) Vsak član kolektiva mora biti seznanjen s svojimi pravicami in dolžnostmi, ki jih ima v pogojih delavskega upravljanja.

c) Vse družbene politično dogajanje pri nas in vse gospodarske probleme, kakor tudi probleme v delavskem samoupravljanju in tekoče dnevene probleme je treba tolmačiti na tak način, da bo vsak član kolektiva v stanju do vsakega teh problemov zavzeti tako stališče, ki bo odgovarjalo njegovim osebnim, rudniškim in družbenim interesom.

Velenjski

IZDAJA SINDIKAT RUDNIKA VELENJE

VELENJE, 15. OKTOBRA 1953

LETO I. — ŠTEV. 10 — CENA 10 DIN

RUDAR

UREJA UREDNIŠKI ODBOR, ODGOVORNI UREDNIK ZDENKO FURLAN — UREDNIŠTVO: RUDNIK VELENJE, ČEKOVNI RAČ. ŠTEV. 622-T4 PRI N. B. SOSTANJ, TISK CELJSKE TISKARNE V CELJU

Dovolj je mešetarjenja na naš račun

Nepravična in zahrbtna odločitev Angležev in Amerikancev, da se Trst in cona A preda Italijanom, je hudo razburila tudi velenjsko prebivalstvo.

V petek, dne 9. oktobra so velenjski rudarji in delavci elektrarne ob 6. uri zjutraj ostali pred svojimi podjetji in protestirali proti mešetarjenju z našo zemljo in slovenskim narodom. Po protestnem zborovanju so krenili v Velenje. Med potjo so se jim pridružili še ostali prebivalci, tako da se je zbralo pred občno okoli 2000 ljudi. Tu je spregovoril predsednik občinskega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi tovariš Močilnik in član občinskega ljudskega odbora tovariš Jenko. Poleg teh so dali

v imenu zbranih tudi nekateri govorniki iz vrst kolektivov duška svojemu protestu.

Poslano je bilo protestno pismo Organizaciji združenih narodov, v katerem zahtevajo, naj zahodne velesile prekličejo to svojo nepravilno odločitev. — Z vzkliki: »Tito — armija!«, »Dajte nam orožje, gremo v Trst!«, »Ne dovolimo mešetarjenja z našo krvjo!« itd., so poslali vdanostno brzojavko tovarišu Titu z zahtevo, da naj se odgovori v jeziku, ki ga najbolj razumejo italijanski imperialisti. Obljubili so, da bodo sledili tovarišu Titu na vsakem koraku in — če bi bilo treba — tudi dali svoja življenja za očiuvanje naših meja.

Dobro se pripravimo za volitve da bodo izvoljeni v ljudsko skupščino in zbere proizvajalcev pravi predstavniki ljudstva

Mnogo je te dni govora o volitvah v najvišje organe oblasti — ljudske skupščine in zbere proizvajalcev. Vsa aktivnost organizacij SZDL se koncentriira danes izključno na pripravah za volitve, oziroma za kandidiranje ljudi, ki bodo izvoljeni kot poslanci delovnega ljudstva. Vse sindikalne organizacije in delavski sveti razpravljajo o tem, koga bodo postavili na kandidatno listo za volitve članov v zbere proizvajalcev. Volitve in vse priprave pred njimi bodo politična manifestacija vsega delovnega ljudstva, manifestacija enotnosti in volje graditve socializma, manifestacija razvijanja in poglobljanja našega socialističnega družbenega reda ter socialistične demokracije.

Cas za izbiranje kandidatov za zbere volivcev je razmeroma kratek in je v našem ožjem merilu, to se pravi občine Velenje in delno tudi v skupni akciji v merilu okraja potrebno, da se malo bolje pogovorimo in se seznanimo s trenutno situacijo v zvezi z volitvami.

Razvoj našega družbenega reda v smeri razvijanja in utrjevanja demokracije v gospodarskih družbenih organizacijah ter prav tako ustanovah je nujno zahteval tudi nov zakon o volitvah, ki bi bil izraz te demokracije. Pravzaprav dopolnjeni zakon o izvolitvi in odpoklicu ljudskih poslancev je dal poudarka temu razvoju. Opaziti je, da ta prehod ljudje na terenu ne dohitevajo ali ga pa ne razumejo v pravem smislu. Pričakujejo, da jim bo nekdo prinesel kandidate že pečene. Morda iz okraja ali iz občine. Tej nezainteresiranosti ljudi in za takšno stanje na našem terenu pri osnovnih organizacijah SZDL leži velika in glavna krivda na vodstvu teh organizacij, ki premalo gledajo na vzgojo svojih članov, se z njimi premalo sestajajo, da bi jim dali osnovni in pravilni socialistični pogled na vsa dogajanja in razvoj. Druga osnovna pomanjkljivost je vsled tega, ker se člani SZDL ne zanimajo za probleme, ki zadevajo v celoti in neposredno

č) Prekiniti je treba dosedanje prakso, da zavzemajo posamezniki v imenu sindikata, uprave ali DS o važnih vprašanjih svoja individualna stališča, ne da bi se predhodno posvetovali z odgovarjajočo organizacijsko enoto. To niso mišljeni problemi, ki nastajajo vsakodnevno ter je glede njih urejeno z našo zakonodajo oziroma predpisi.

2. Komisija priporoča organizaciji ZK, da na svojih sestankih temeljito analizira to stanje ter da preko svojih članov omogoči čim hitrejšo ugotovitev sindikalne organizacije, predvsem se pričakuje od komunistov, da v tej situaciji v praksi začnejo sprovajati pismo CK ZKJ. Komisija priporoča, da očisti svoje vrste tistih, ki so v svojem dosedanjem delu pokazali, da jim ni prva stvar razvijanje socialističnih odnosov temveč razne karieristične težnje.

Komisija ni obravnavala posameznih problemov v smislu nekega popolnega razčiščenja, temveč predvsem s ciljem, da ugotovi vzroke, ki porajajo razna nesoglasja. Na osnovi tega je predlagala celotnemu kolektivu nekatere ukrepe, ki bodo znatno pripomogli k izboljšanju vsega nadaljnega dela in s tem situacije v podjetju, kar bo v splošno zadovoljstvo celotnega kolektiva.

dotični teren. Te probleme tudi ne obravnavajo in zato so sestanki slabo obiskani in je tudi diskusija slaba. To pomanjkljivost je treba čimprej odpraviti, kar naj bo sedaj v času priprav za volitve glavno delo socialistične zveze. Z množičnim udejstvom pri reševanju slehernega problema in pri pripravah za volitve dokažimo, da smatramo pot, ki jo hodi naše vodstvo v graditvi socialistične družbe za pravilno ter dokažimo, da smo dozoreli za stopnjo socialistične demokracije.

Po novem zakonu o izvolitvi in odpoklicu ljudskih poslancev se kandidati postavljajo na zborih volivcev in ne kot so se doslej na masovnih se-

se za te cilje. Ako bomo na tej osnovi pristopili k izbiranju kandidatov za skupščine in zbere proizvajalcev, potem smo lahko brez bojazni, da bodo naši ljudski poslanci kos svojim nalogam in da jim bomo lahko brez skrbi zaupali svoje glasove.

Do sedaj sta tvorila ljudsko skupščino FLRJ dva doma, in sicer Zvezni dom in Dom narodov. Tudi sedaj bomo imeli dva doma, in sicer Zvezni dom ter Zbor proizvajalcev, ki nekako prevzema del vloge Doma narodov, t. j. da čuva enakopravnost narodov naše državne skupnosti. Novost naše bodoče novoizvoljene ljudske skupščine bo torej Zbor proizvajalcev, ki bo s svojim

Velenjski grad

stankih OF ali SZDL. To si morajo zapomniti vsi, ki čakajo na predloge od zgoraj. Da bodo kandidirani res pravi zastopniki ljudstva, pa moramo biti seznanjeni s kriterijem, ki se mora zavzeti na zborih volivcev in vedeti, koga naj se postavlja na kandidatno listo. Kdo bo kandidiral nam ne more biti in tudi ne sme biti vseeno. Ako vzamemo samo del dolžnosti in pravic, ki jih bo imel ljudski poslanec in to da mu bo glavno mesto dela v ljudski skupščini, da bo moral dati svojim volivcem obračun dela v skupščini, poročati o zasedanjih skupščine, jim obrazloževati predvidene nove mere in načelna stališča za nadaljnji razvoj, sprejemati predloge od svojih volivcev in jih postavljati na zasedanjih skupščine, bomo videli, da to delo ne bo lahko in bo zahtevalo celega človeka. Ne smemo niti to prezreti, da bo moral poslanec obiskati tudi zasedanje delavskih svetov in da je avtomatično postal tudi član okrajnega odbora, da ima pravico vpogleda v poslovne knjige podjetij, potem vidimo, da mora biti kriterij za presojo kandidata obširen. Prvo in osnovno je to, da je revolucionar in da ljubi delavski razred. Ne sme mu pa biti le do reševanja ozirom, lokalnih ali celo individualnih interesov, kot je rečeno, da mu bo pri vsem njegovem delu pred očmi interes celokupnega ljudstva in naše domovine. Poleg tega pa mora biti tak človek, ki se je že doslej pokazal s svojo predanostjo in požrtvovalnostjo, da je voljan boriti

delom dal izraza že izvršeni decentralizaciji in razvoju socialistične demokracije, ki omogoča vedno večje razvijanje iniciative proizvajalcev in ki bo direktno soodgovoren in enakopravno soodločal o razdelitvi narodnega dohodka. Brez soglasnosti Zbora proizvajal-

Kupujte vrednostne listke kot prispevek za volilni fond

cev se sredstva ne bodo mogla deliti. Razlika med poslancem Zveznega doma in poslancem Zbora proizvajalcev je ta, da prvi ne more biti zaposlen kjer koli, temveč je kot poslanec za svoje delo plačan od skupščine, poslanec Zbora proizvajalcev pa mora biti zaposlen v podjetju ali kjer koli, da ne izgubi kontakta z gospodarstvom.

Potrebno je omeniti še to, da je številno kandidatov za ljudske poslance omejeno, dočim je za Zbor proizvajalcev število določeno, in sicer še enkrat toliko kolikor bo izvoljenih. Volitve so neposredne za Zvezni in Republiški dom, dočim so za Zvezni in Republiški dom proizvajalcev posredne. To se pravi, da mora biti kandidat predlagan ali kandidiran na najmanj eni tretjini

NEKAJ NAVODIL ZA VOLITVE

Volitve ljudskih poslancev v Zvezni in Republiški dom bodo 22. novembra 1953. Na terenu okraja Soštanj se volijo 3 poslanci v Republiško ljudsko skupščino in bodo torej 3 volilne enote:

1. Soštanj, Smartno ob Paki, Mozirje.
2. Zgornja Savinjska dolina.
3. Velenje.

Zvezni poslanec se voli na 70.000 volivcev en poslanec, Soštanski okraj in del okraja Celje-okolica voli skupno enega poslancev.

V nadaljevanju dajemo še nekaj informacij o tehnični organizaciji volitev v Zbere proizvajalcev. Tukaj navajamo samo tisti del, ki se nanaša na občino Velenje.

Kot samostojne volilne enote volijo 6 odbornikov, in sicer I. proizvajalna industrija, trgovine in obrti:

1. Volilna enota I, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje rudnika lignita Velenje s tremi odborniki (jam. obrat).

2. Volilna enota II, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje rudnika lignita Velenje (separacija, zunanji obrat in direkcija), to je prvi zbor volivcev.

Drugi zbor volivcev: strojni obrat, tretji zbor volivcev pa gradbeni oddelek.

Volilna enota I, bo imela tri zbere volivcev, in sicer vsaka izmena en zbor volivcev.

Zbere volivcev skliče predsednik delavskega sveta rudnika lignita Velenje. II, kot skupne volilne enote volijo 2 odbornika:

1. V proizvajalni skupini industrije, trgovine in obrti:

a) volilna enota št. 5, ki jo sestavljajo gospodarska podjetja TE Velenje, železnica Velenje, pošta Velenje, avto-prevoznik Velenje in kurilnica Velenje. Prvi zbor volivcev predstavljajo TE Velenje za obrata Velenje in Soštanj in ga skliče predsednik delavskega sveta elektrarne. Drugi zbor volivcev, ki ga predstavljajo kurilnica in železniška postaja Velenje, avto-prevoznik Velenje in pošta Velenje, ga skliče kurilnica Velenje. Ta skupina voli v celoti enega odbornika.

b) Volilna enota št. 6, ki jo sestavljajo vsa gospodarska podjetja obrti, trgovine in gostinstva na območju občine Velenje. V tej volilni enoti bo en zbor volivcev. Ta zbor bo skupen za Remont Velenje, Lončarstvo in pečarstvo, Slikoplesk, Splošno mehanično podjetje, Mestno trgovsko podjetje, trgovina KZ, gostinstvo podjetje »Rudar«, Mestno gostinsko podjetje za gostilne z menzo, kavarna »Central«, izdelovalnica gumiranega papirja, slaščičarna, krojaška in šivilska delavnica, čevljarica delavnica, pekarna, mesnica, brivnica v Velenju, trgovina v Saleku, v St. Ilju in obrtniki ter obrtne delavnice občine Velenje. Zbor volivcev skliče Remont v Velenju. Ta volilna enota voli enega odbornika.

2. V proizvajalski skupini kmetijstva: a) Volilna enota št. 5, ki jo sestavljajo KZ Bele vode, Sv. Florijan, Družmirje, Ravne, Zavodnja, Topolšica, Lokavica, Velenje, Salek, St. Ilj, St. Janž ter Državno posestvo Ravne. Ta volilna enota voli enega odbornika. Zbor volivcev bodo na sedežih zadrug.

Zbere volivcev skličejo predsedniki upravnih odborov tistih KZ, v katerih bodo zbori volivcev. Zbora volivcev se udeležijo vsi kmetje, ki so člani KZ in člani njihovih gospodarstev, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, delavci in uslužbenci kmetijskih zadrug in drugi kmetijski delavci.

Za Zvezni zbor proizvajalcev v proizvajalni skupini industrije, trgovine in obrti se voli za območje soštanskega in slovenjegraškega okraja skupaj en odbornik.

Za Republiški zbor proizvajalcev iz te skupine se voli na območju soštanskega okraja 2 odbornika.

Za proizvajalno skupino kmetijstva volj okraj Trbovlje, Celje, Celje-okolica, Soštanj, Slovenj Gradec in Maribor-okolica v Republiški zbor proizvajalcev enega odbornika.

Ker ima soštanski okraj nekaj skupnih odbornikov za Republiški zbor proizvajalcev in so pogoji v teh predvolilnih pripravah podobni, je napovedal okrajni odbor SZDL tekmovanje okrajnemu odboru SZDL Slovenj Gradec v naslednjih točkah:

1. Kje bodo boljše izvedeni množični sestanki in kje bo boljša udeležba na teh sestankih.

2. Kje bodo zbori volivcev bolj obiskani.

3. Kje bodo zbrali več sredstev za volilni fond.

Po istih točkah je napovedal občinski odbor SZDL Velenje tekmovanje ostalim dvem volilnim enotam v okraju Soštanj z dodatno točko:

4. Kje bo večji odstotek udeležbe na volitvah.

To tekmovanje, kakor smo zvedeli, je že razširilo in je vaški odbor SZDL St. Janž napovedal tekmovanje vsem vaškim odborom.

Zmaga ni odvisna samo od okrajnega, občinskega ali vaškega odbora SZDL, temveč od vseh članov SZDL in sploh od vseh volivcev, zato ta predvolilni čas dvignimo aktivnost in se dobro pripravimo na volitve. Močilnik.

Volilnih enot in ga potem Okrajni zbor proizvajalcev neposredno na svoji prvi seji izvoli.

Volitve v okrajne zbere proizvajalcev bodo že pred splošnimi volitvami, zaradi tega morajo sindikalne organizacije ter delavski sveti pohiteti s pripravami. Močilnik

Obisk delegacije nemških rudarskih sindikatov iz Zahodne Nemčije

Pretekli mesec so prispeli iz Dortmund (Zahodna Nemčija) delegati nemških rudarskih sindikatov na čelu z delavskim direktorjem na dvodnevni obisk v rudnik Velenje. Sprejema so se udeležili: zastopnik upravnega odbora, delavskega sveta, uprave rudnika in sindikalne podružnice.

Pogledali so si naprave na novem jašku, posebno strojnico in izvozni jašek. Zelo so bili presenečeni nad ureditvijo strojne dvorane, pravijo, da kaj takšnega pri njih nimajo. Vidi se, da država zelo skrbi, da imajo delavci lepo delovno mesto. Po ogledu nove mehanične delavnice so se odpravili na stari jašek, nakar so si ogledali kopalnico, ambulanto in reševalno postajo. Delegacija je zelo pohvalila reševalno postajo in

izjavila, da se pri takšni ureditvi in številu rešilnih aparatov ni treba bati nesreče v jami.

Pri kosilu v restavraciji »Jezero« je bila živa diskusija. Zelo so se zanimali za naše delavsko upravljanje in sindikalno delo. Pri izročitvi darila (rudarska svetilka) se je vodja delegacije zahvalil za sprejem na rudniku in poudaril, da jih veseli, ker so lahko obiskali našo državo. Prepričali so se, da je vse laž, kar pišejo o nas naši sovražniki. Videli so, da resnično gradimo boljše bodočnost našim narodom. Zeleli so nam obilo uspehov pri izgradnji socializma.

Isti dan so se odpeljali na Bled, od tam pa preko Postojne, Opatije in Zagreba v Beograd.

Blaj Ivan.

Odgovorni ljudje dajejo neodgovorne podatke

V mesecu juniju se je zglasil na nekem uradu v Velenju radijski reporter P. in se zanimal za razmere v naši občini. Tu je bilo zbranih nekaj odgovornih ljudi iz Velenja, ki so mu dali podatke o delu množičnih organizacij, o zidanju šole, o preseljevanju v rudniških stanovanjih, o rekonstrukciji ceste pred rudnikom in še marsikaj. S takimi podatki je reporter P. odšel v Ljubljano in je temu sledila radijska reportaža v ljubljanskem radiu. Dne 2. julija 1953 ob 19.45 je napovedovalec radia Ljubljana prav pošteno obdelal Velenje.

Sedaj pa pogledajmo, kaj je vsebovala ta radijska beležka iz Velenja. Kot prvo je bila kritika proti novo izvoljenemu odboru Socialistične zveze Velenja. Beležka pravi, da se vaški odbor SZDL mesec dni po izvolitvi doslej še ni sestel niti k prvemu sestanku. Zapisniki tega odbora pa nam povedo, da je bila prva seja (ki jo skličje stari odbor, katerega funkcionar je bil med tistimi, ki so P. dajali podatke), 29. junija, medtem ko je bila druga seja prav na dan radijske reportaže, in sicer dne 2. julija ob istem času, ko je radio javljal in trdil, da se odbor sploh še ni sestel. Kaj poročete k temu člani SZDL?

Tovariši na omenjenem uradu bi storili bolj pošteno, če bi kritizirali delo starega odbora SZDL, katerega funkcionarji so morda bili tudi oni in nosili delno krivdo za mrtvilo. Toda za samokritiko je treba imeti pogum. Tako so pa reporterja zavedli, ker je bil prepričan, da se na te podatke pač lahko zanese. Zaradi tega bo moral odgovarjati pred sodiščem in tam bo verjetno povedal ime osebe, ki mu je dala takšne podatke.

Ko je odbor SZDL povabil radio reporterja, naj pride na množične sestanke Socialistične zveze, se pa temu ni odzval. Kje je potem tu doslednost?

Pisal je tudi o mlačnosti članov SZDL, toda ni povedal, da so to posledice slabega dela in pomanjkanja metodike pri prejšnjih odborih OF in kasneje SZDL. Socialistična zveza kot politična organizacija ne more dopustiti, da bi se njeno delo nepravilno prikazovalo, zavajalo člane z neresničnimi vestmi in otežkočalo že tako težavno delo vaškega odbora SZDL.

Kam vodi takšna breznačelnost nekaterih odgovornih tovarišev? Kakšne namene hočejo doseči?

Ljudski pregovor pravi: »Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima!« F.

Stepinčeva metoda zagovora

»Na to ne dam odgovora, na to nimam kaj reči, ne dam izjave, ne vem« itd., tak način obrambe si je izbral obtoženi zagrebški nadškof Stepinac pred sodiščem, ki mu je sodilo za vojne zločine pred nekoliko leti v Zagrebu.

Podobne ali skoraj enake nikalne oblike je bilo čuti nedavno na neki disciplinski razpravi zoper nekega disciplinskega obtoženca. Nehote se človeku vrine v misel sorodnost takega načina obrambe, ki vsekakor nima namena olajšati razčiščenje zadeve, temveč jo še bolj zamotati, na drugi strani pa se prikazati kot mučenika.

Ali ni Stepinac s takim načinom obrambe omalovaževal sodišča? Ali ni tudi disciplinski obtoženec s takim načinom hotel omalovaževati disciplinskega sodišča? Mislimo, da ga je hotel. Ali se torej lahko takšnega človeka, ki s takim postopkom pred forumom, ki ga je izbral delavski svet, žali socialistični in demokratični postopek tega foruma, štiti in se mu daje moralna podpora od strani raznih meročajnih forumov?

Ves ta postopek tega človeka jasno razkriva njegov značaj, ki je vseskozi negativen. Z natančnejšim, z obrekoivanjem in napihovanjem nekaterih stvari je hotel prikazati stvar čisto drugače, kot pa obstajajo. Še več, hotel je politični problem postaviti na osnovo osebnosti. Zlonamerno se je v svojem pisarjenju in natolcevanju usedel samo na nekatere osebe, hoteč jih prikazati čisto drugače, kot pa so. Hotel jih je blatiti, dokler bi se dalo, ker v tem procesu blatenja bi gotovo ostalo nekaj blata na njih, si je mislil.

Tako nekako so tudi informbirojevski kričači hoteli oblatiti naše voditelje, pa jim ni uspelo. Tudi temu človeku to ni uspelo. Uspelo mu je le v toliko, da je postal predmet zanimanja in celo dobil zagovornike, seveda maloštevilne. Uspelo mu je s pomočjo njegovih zagovornikov preslepti celo nek sindikalni forum in se prikazati kot žrtev. Nalagal se je celo, da je bil zaradi svojih dopisov postavljen na listo za odpoved službe, Toda mož nima dobrega spomina za datume. Če bi ga namreč imel,

Nemarnost pri delu povzročila nevarnost

Zgodilo se je v mesecu septembru na odkopni številki 29. Kakor je znano, odkopavamo na tem mestu premožno sloj s tako imenovano odkopno metodo dolgih stebrov. Zaradi velike vročine, ki nastopa, ko je odkop odprt, separatno zračenje ne zadostuje. Tej pomanjkljivosti se skušamo ogniti na ta način, da zaradi boljšega zračenja napravimo med dvema vzporednima progama proboje v razdaljah, ki ustrezajo enkratnemu odstopanju. Te zveze so nujno potrebne, posebno takrat, kadar eden od obeh odkopov zaostaja.

V primeru, ki ga nameravam tukaj obravnavati, je zaostal vzhodni odkop. Kljub vsem naporom in poizkusom ni uspelo izzvati zrušenja stropa. Posledica tega je bila, da je zahodno delovišče odstopilo nazaj in začelo odpirati novo ceho. Na ta način je stara zračna zveza zračila samo še vzhodno delovišče, zahodno pa je dobivalo zrak že iz novega proboja. Ker se je pričakovalo, da bo vzhodni odkop vsak trenutek zrušilo, do česar pa še nekaj dni ni prišlo, ker se je pokazal na karti na neoznačeni, tretji strop — se stare zračne zveze ni vzdrževalo. To je bilo popolnoma pravilno. Razumljivo je, da se je ta proga zaradi situacije in faze odkopov nahajala v velikem pritisku in da je bila težko prehodna. Zgodilo se je celo, da je zveza ostala zasilno prehodna celo

kega delovišča približal na nekaj metrov, je opazil, da se nahaja reflektor na tleh, istočasno pa mu je vzbudila sum tudi tišina, ki je v tem trenutku tu vladala. Ne da bi razmišljal o vzrokih najdenega stanja, se je kar najhitreje umaknil, kar zaradi močno zatisnjene in porušene proge ni bilo ravno lahko. Ta njegova previdnost se je izkazala za več kot upravičeno. Komaj se je umaknil nekaj metrov, že so mu za hrbtom počili strelci; na njega pa so se iz nepodgrajenih lokov in stropa vsuli kosi premoga. Na srečo je dogodek minil brez poškodb.

Analizirajmo sedaj ta primer, v katerem ni prišlo do težke ali celo smrtno nesreče samo zaradi izkušenosti in poznavanja razmer v jami od strani tehničnega organa. Če se ne bi kar najhitreje umaknil, ko je zaradi lege reflektorja in vladajoče tišine zasumil, da nekaj ni v redu, ter bi svojo pot nadaljeval, bi dosegel točno v trenutku odstrela na samo delovišče. O posledicah menda ni potrebno govoriti. Straže, ki bi mimoidečo opozorila na pretečo nevarnost pred vstopom v staro zračno zvezo, ni bilo.

Pri kasnejšem zasliševanju se je strellec izgovarjal, da on osebno ni upoznan s tem deloviščem ter da danes samo zamenjuje odsotnega tovariša. Dalje navaja, da je pred odstrelom samo vpra-

štrajane. To je kot prvopisani kopač vedel. Če delavci kake poti ne uporabljajo več oziroma jim je prepovedano uporabljati jo, s tem še ni rečeno, da tam straže ni treba postavljati. Ne smemo pozabiti na nadzorno in tehnično osebo, ki je po svoji službeni dolžnosti obvezano obhoditi vse odprte jamske poti. Dalje se prvopisani izgovarja, da je proga že zarušana in neprehodna. Iz tega sledi, da pri prihodu na delovišče ni pregledal delovišča in ni ugotovil dejanskega stanja, kar je prva dolžnost vsakega prvopisanega kopača ob začetku šihata.

Da se podobni primeri ne bi več dogodili in da se izognemo nesrečam, pregledamo še enkrat vzroke tega primera in jih v bodoče odstranimo.

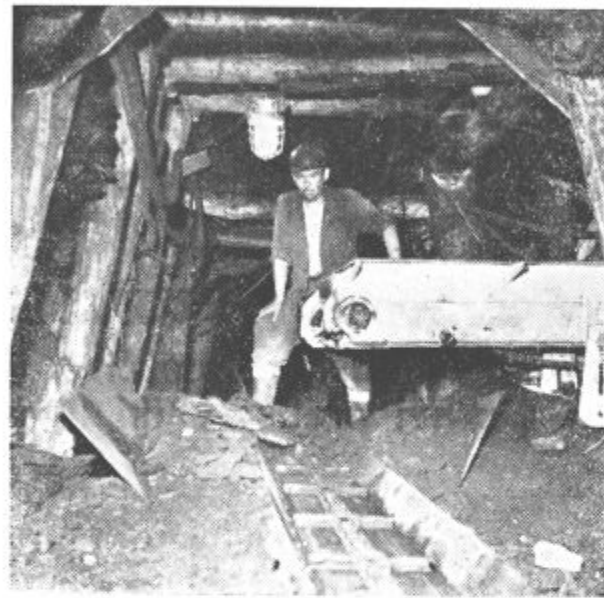
1. Nadzornika sta si slabo predala raport.

2. Nadzornik, ki je šel v jamo, ni dal zamenjujočemu strelcu ustreznih navodil, ker situacije tudi sam ni dobro poznal.

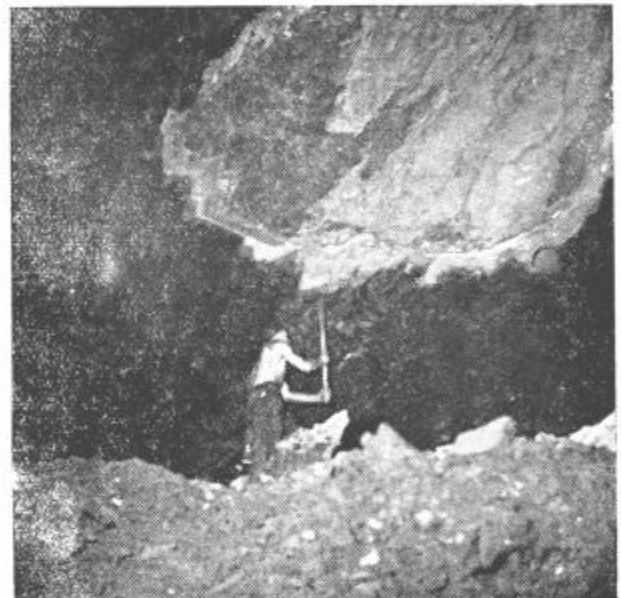
3. Strellec, človek z dolgoletno prakso, ni izvršil nadzor nad delom prvopisanega kopača in ni pregledal delovišča.

4. Prvopisani kopač ni postavil straže in ni pregledal stanja delovišča.

5. Vse to je bilo mogoče le zato, ker naši nadzorniki ne zaostrujejo v zadostni meri discipline in ne kontrolirajo

Verižni transporter

Nevarno delo pod »stropom«

potem, ko je zahodno delovišče razširilo odkop nad njo.

Tovariši, ki so delali na vzhodnem delovišču, so smatrali to staro zvezo za likvidirano ter ji niso posvečali nikakršne pozornosti. Zaradi tega vanjo, kljub temu, da je bila še prehodna, pri streljanju niso postavljali straže.

Zaradi te nemarnosti se je pripetilo naslednje:

Tehnični organ je pri svojem obhodu jamskih prostorov kontroliral tudi stanje stare zračne zveze med obravnavanimi deloviščima. Ko se je ustju vsa-

bi moral vedeti, da ga je kolektiv obravnaval za odpoved še preden je pričel s svojo razbijaško raboto. Na listi je pa bil zaradi tega, ker so ga sodelavci sami predlagali kot slabega delavca. Uspelo pa mu je, da se je nekoliko potegnul zanj tudi novinar nekega slovenskega dnevnika.

Ta človek je postal orodje ljudi, ki gotovo nimajo poštenih namenov, koristiti in pomagati našemu podjetju.

šal, če so straže postavljene, prepričal pa se o tem ni. Prvopisani kopač se je izgovarjal, da pač ni mislil, da bi po tej poti še kdo hodil, da je menil, da je zveza že zaprta itd.

Če vse to primerjamo, vidimo, da se krivda začne pri nadzorniku, ki strelca ni opozoril na posebnosti tega delovišča, ko ga je zadolžil, da zamenjuje odsotnega tovariša in ker verjetno tudi sam ni pregledal stanja na številki 29, kar bi bila njegova prva dolžnost. Kriv pa je tudi nadzornik prejšnje izmene, ker ni podal točnega raporta o stanju naslednjemu nadzorniku.

Strelac sam je zelo nemarno opravljaj svojo dolžnost, niti ni pregledal delovišča niti kontroliral dela prvopisanega kopača.

Največja krivda pa zadene prvopisanega kopača. Njegovo delo je bilo skrajno nemarno in neodgovorno. Izgovor, da ni mislil, da bi po omenjeni zvezi še kdo hodil, je jalov, ker vse poti, ki so prehodne in ki vodijo k mestu odstrela, morajo biti za časa odstreljevanja za-

dovolj, alj se delo v jami vrši v skladu z varnostnimi predpisi.

Skupek vseh teh pomanjkljivosti in njihova posledica bi skoraj bila človeška žrtev. Kakor že omenjeno se imamo zahvaliti samo slučaju in budnosti tehničnega organa, da do nesreče ni prišlo. Toda, tovariši rudarji, koliko težkih ranjenec smo že nesli iz jame in koliki med njimi so bili žrtve naše nemarnosti, lahkomišelnega odnosa do varnostnih predpisov in naše nediscipliniranosti!

Resno se zamislimo nad tem in videli bomo, da svoje dolžnosti v tem pogledu ne vršimo vzorno.

Se nekaj v premislek: Če vem, kakšni so predpisi o varnosti, če vem za posledice, če se po predpisih ne ravnam in jih kljub temu izigravam ter se kot posledica tega ubije ali ponesreči človek — kakšna je potem razlika med menoj in ubijalcem? Premislimo to in zaostrimo borbo za povečanje varnosti pri delu.

I. F. J.

Vrabič Jože

Rudno bogastvo Šaleške doline in borba velenjskih rudarjev, da si ga osvojijo

(Nadaljevanje)

S predpisom, ki ga je izdalo Rudarsko glavarstvo o uvedbi prečne metode odkopavanja, je bila torej povzročena lastniku premožnosti znatna škoda. Na večkratno prošnjo lastnika je Rudarsko glavarstvo dovolilo, da se pravkar obravnavano odkopno metodo popolnoma opusti in ponovno uvede nadifirirano prejšnjo metodo bočnega odkopavanja, kar so rudarji imenovali

»metodi odkopavanja«.

V načelu je to odkopavanje podobno prejšnjemu bočnemu odkopavanju s to razliko, da se je podkopavanje vršilo prečno s povzemanjem v treh oddelkih namesto v dveh.

Odkopno polje so razdelili s smernimi progami v medsebojni razdalji 12,5 m. Prečno na staro izvozno progno, na meji starih del so začeli s podkopom v širini 4 do 6 m, do polovice širine stebra. V prvem oddelku so izplenili les in začeli odstreljevati premak proti krovlini ob starem delu odkopa. Preko delovišča so vodili vedno zračni kanal, ob katerem so naredili leseno pregrado ter spustili jalovino v prostor odkopa. Da so premož čim bolj izplenili, so si delali na vsakem odkopu dva šahtiča profila 1 m² v izvoznih progah. Pozneje so to metodo zmodyficirali v toliko, da je imelo eno delovišče istočasno odkop in podkop.

Ta metoda je imela prednost v minimalni porabi jamskega lesa, ker so ga v veliki meri že uporabnega izplenili. Učinek kopača je narasel na 3 tone na dnino. Istočasno pa so padli tudi proizvodni stroški na 6,2 kron na tono. Kljub temu pa je podjetje delalo s pasivo, zaradi česar je vodstvo oziroma lastnik ponovno zaprosil za spremembo odkopne metode.

Po proučitvi predloga od strani podjetja je Rudarsko glavarstvo odobrilo v začetku leta 1912

»metodo stebričnega odkopavanja z varnostnimi stebri«.

Pri tej metodi so razdelili odkopno polje s smernimi progami v medsebojni razdalji 22 m in prečniki v razdalji 20 m v profilu 2,5x2,2 m. V stebri, širokem 22 m, so odkopali le 12 m, ostalih 10 m pa so puščali kot varnostni steber. Posamezni odkopi so bili razporejeni v odkopno fronto v stopničastem redu v razdalji 20 m. Pri tej metodi so imeli istočasno podkopno in odkopno fazo. Podkop je vedno prehiteval odkop za 4 do 6 metrov.

Odkopna višina je znašala 8 do 12 m, kar je bilo v odvisnosti od lokalnih prilik v odkopnem polju.

Pri napredovanju odkopa so puščali ob varnostnem stebri zračni kanal s tem, da so na varnostni steber naslonili poševo 4 m dolge močne stojke in jih obložili s krajniki. Kanal je moral

vzdržati toliko časa, dokler niso s podkopom dosegli naslednjega prečnika.

Pri tej odkopni metodi je bil strop odkopa uprt ob obeh straneh, zaradi česar so se lahko posluževali večjih odkopnih višin kot pri prejšnjih metodah. Pritisk se je zmanjšal in s tem v zvezi tudi vzdrževalni stroški.

Les, ki so ga izplenili iz podkopov, je bil skoraj vedno uporaben za nadaljnjo uporabo.

Če je bil odkop nemiren, so kopači ta čas lahko delali na podkopu, s čimer je bila dosežena enakomerna proizvodnja na delovišču. Delovišče je bilo obširnejše ter so ga navadno oblagali s pet možmi in s tem dosegli boljše koncentracije dela.

Pri tem načinu odkopavanja so dosegli odkopni učinek 3,8 ton na izvršeno dnino in znižali proizvodne stroške na 4,9 kron na tono premoga, s čimer je podjetje postalo aktivno.

Glavna pomanjkljivost te metode je bila v tem, da so bile velike odkopne izgube zaradi puščanja varnostnih stebrov ob smernih progah.

To metodo so sredi leta 1913 s pristankom Rudarskega glavarstva zmodyficirali na ta način, da je naslednji odkop pri umiku povzegal okrog 4 metre varnostnega stebra in ko je podkop dosegel naslednji prečnik, so steber v vsej širini odkopali. Na ta način so zmanjšali odkopno izgubo za več kot polovico prejšnje.

Ta odkopna metoda je trajala z raznimi poizkusnimi spremembami do leta 1918.

Kot že omenjeno so Lappovi dediči leta 1914 zaradi tega, ker so imeli trdo borbo z rudarskimi oblastmi, ki iz varnostnih razlogov in primitivnosti dela

niso dovoljevala večjih odkopnih višin, zaradi česar je bilo podjetje več ali manj pasivno, prodali premožnosti bivšemu avstroogrskemu državnemu erarju za 1.000.000 goldinarjev.

Naslednik po prvi svetovni vojni je bila bivša Jugoslavija, pod katero se za velenjskega rudarja delovne prilike niso skoraj nič izboljšale ter je moral še vedno na primitiven način trgati premog iz osrčja zemlje.

Rudniško vodstvo je sicer uvedlo novejšo metodo odkopavanja, ki jo velenjski rudarji imenujejo

»stebrično odkopavanje z zruškom«.

Kot vse ostale odkopne metode je tudi ta metoda v teku svoje dobe preživela razne poizkuse, ki se nanašajo na dimenzije predhodne priprave odkopnih stebrov od 16 do 24 m širine in od 20 do 80 m dolžine. Prav tako so bili poizkusi v širini odkopa od 6 do 12 m, v odkopni višini pa od 5 pa tudi do 20 m.

V glavnem poznamo pri tej metodi dva načina odkopavanja, in sicer:

I. način je v tem, da se začene prečno na steber podkop v višini 2,2 m in širini 6 do 8 m preko celega stebra, nakar se odpre strop ob boku podkopa in prične odpirati odkop. S podkopom se odkopu umikamo za 4 do 6 m bočno dalje v steber. Ker je ta metoda podobna prej opisani »metodi«, jo tudi velenjski rudarji tako imenujejo.

II. način stebričnega odkopavanja pa je v tem, da se v naprej pripravljenih odkopnih stebrih prične prečno na steber s podkopom navadno v širini 8 m in višini 2,2 m do starega dela, nakar se prične odpirati na podkopu ob starem delu strop in odstopati z odkopa-

vanjem stropa. Ob boku pri stebri se pušča zračni kanal, ki služi za zračenje odkopne fronte.

Odkopna fronta obeh načinov je v stopničastem redu, pri čemer se mora paziti, da odkopi niso približni drug poleg drugega, kar povzroča nezaželen pritisk. Prav tako pa tudi niso ugodne prevelike razdalje zaradi vzdrževanja predolgih zračnih kanalov ob starem delu odkopne fronte.

II. način tega odkopavanja se je na ročnih odkopih obdržal še do danes ter se dosega učinek po 7 do 8 ton na izvoženo dnino. Delo na odkopih te metode je razen vrtnja ročno. Ves premog mora delavec natovorno s tal v vozličke, in sicer večje kose z rokami, drobič pa z lopato ali ga z motiko nagradi v niško ter meče v vozliček.

Odkopne izgube znašajo 35 do 45%. Zračenje odkopne fronte je urejeno tako, da prihaja sveži zračni tok po glavni izvozni progji v odkopno fronto, obide vsa delovišča, skozi puščane zračne kanale v izstopno progno za zračenje, od tu pa proti zračnemu šahtu, kjer je montiran sesalni ventilator.

Do leta 1928 so rudarji na odkopih delali le ob zelo pičli svetlobi, ki jo daje bencinska varnostna svetilka. Vrtali so ročno. Šele v letu 1928 se je začela uvajati v odkope stalna električna razsvetljava z reflektorji, ki je dala rudarju večjo vidljivost, s tem pa tudi boljše varnost, ker je lahko pregledal strop, ki je bil včasih tudi do 15 metrov visok. Istočasno so uvedli električne vrtalne strojčke in na ta način odvzeli rudarjem mnogo prejšnjega napora. S to uvedbo je pričel učinek na odkopih vidno naraščati.

(Nadaljevanje sledi.)

Perspektiva „Remonta“

Z ojačanjem lokalnega gospodarstva se vsekakor jača tudi moč komune in se dviga življenjska raven prebivalstva. Tudi velenjska občina ima to pred očmi. Zato je že lani ustanovila podjetje, ki je imelo sprva čisto remontni značaj. Toda vse večje potrebe so terjale, da se to podjetje posveti prvenstveno gradbeništvu. Tako je v začetku tega leta nastalo gradbeno podjetje »Remont« in kot del tega naknadno samostojno podjetje — mehanična delavnica.

»Remont« je v začetku leta zaposleval 20 delavcev. Vršil je adaptacije v villi Herberštajn, v kateri bo nameščen dom onemoglih. Nadalje je preurejeval kozelec za upravne prostore in gradil šolo v Skalalah. V času prvih treh mesecev letošnjega leta je napravil okoli 4 milijone prometa in izkazal 300.000 dinarjev izgube.

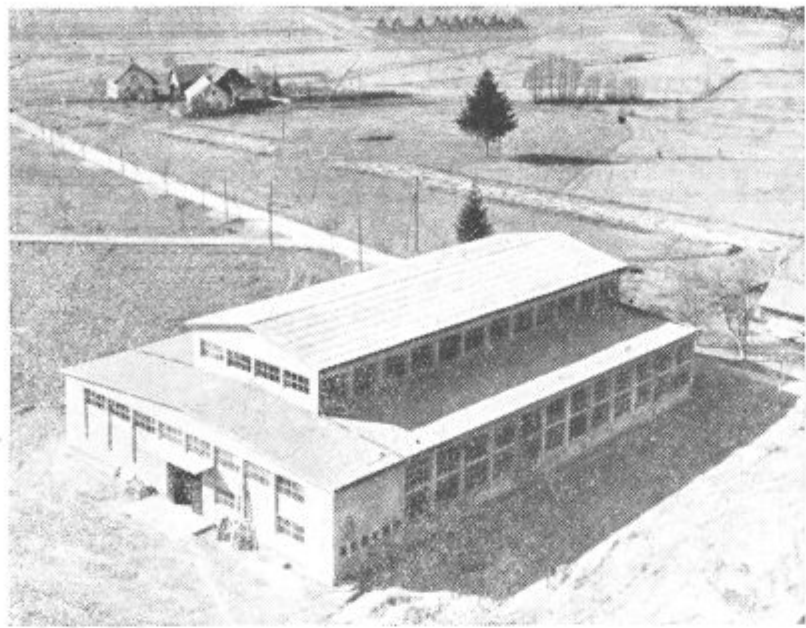
V drugem tromesečju je to podjetje pričelo s forsiranim delom ter je zaposlilo 100 delavcev. Imelo je prometa preko 13 milijonov in zabeležilo je pol milijona dinarjev dobička.

Nadaljevalo je z delom na šoli Skale in Herberštajnu. Prevzelo je adaptacijo bifeja in slaščičarne, šole v St. Ilju, mesnice, pekarnice in avtogaraje avto-prevozniškega podjetja. Lotilo se je tudi izgradnje stanovanjskega bloka Elek-trarne v Velenju in rekonstrukcije za-družnega doma. V tem času je izgradilo potrebne objekte na opekarni, da je bila sposobna pričeti z obratovanjem. Toda na žalost ta opekarna še sedaj ne po-sluje. To je poglavje zase in se ga bomo dotaknili pozneje.

V tretjem tromesečju je pa promet nekoliko padel, in sicer je zabeležen v višini 7 milijonov dinarjev. Dela na

šoli v St. Ilju so bila dokončana, prav tako na bifeju. Vrši se le še izkop za vodovod na Herberštajnu. Kmetijska zadruga je prekinila financiranje re-konstrukcije zadržnega doma. Na šoli v Skalalah je prav tako prekinjeno delo zaradi pomanjkanja kredita. Elek-trarna je s 1. oktobrom 1953 ustavila delo na bloku.

Do avgusta je podjetje izplačevalo cele plače, nakar je pričelo izplačevati samo 85%. Edino upravnik podjetja je dobil 100% plačo.

Novo zgrajena mehanična delavnica na novem jašku

Podjetje je v velikih težavah. Ne-poštenost nekaterih delavcev, ki so ma-nipulirali s cementom, je še povečala skrb »Remonta«, ki nikakor ne more najti poti iz upravne in gospodarske zagate.

Na sestanku kolektiva »Remonta« sta tovariša Jenko in Jurič izjavila, da bo podjetje moralo likvidirati. Občani se resno sprašujejo, kako da je »Remont« tako hitro zdrsel navzdol. Verjetno je, da bodo takšna vprašanja padala na zborih volivcev.

Domache novice

Otroški vrtec v Novem Velenju je priredil s svojimi cicibančki lepo uspeš-nastop. Produkcija je bila 13. septembra in ponovitev 27. septembra, obkraj v kino dvorani »Svobode«. Najbolj je bila agilna vzgojiteljica Bizjakova, ki je malčke sama pripravila za nastop in se brigala za rekvizite. Oder je uredil to-variš Rak.

Rudnik je dobil 16. septembra obisk delegacije zahodnonemških rudarskih sindikalnih funkcionarjev, ki so bili gostje Republiškega odbora rudarjev Slovenije. Sprejeli so jih predstavniki naše sindikalne podružnice, upravnega odbora in delavskega sveta. Gostje iz Nemčije so bili navdušeni nad našim napredkom in izgradnjo. Direktno pa so bili fascinirani nad ureditvijo jezera. Priznali so, da kaj takega kapitalist ne bi nikoli zgradil delavcem. Pri nas pa je to mogoče, ker si delavci sami zgra-dijo, kar mislijo, da je koristno za njih. Ogledali so si nove rudarske kopalnice, reševalno postajo in novi jašek. Pri od-hodu so predali našemu sindikatu lepo simbolično rudarsko darilo.

Obrtna zbornica okraja Šoštanj je priredila v dobrodelne namene uspešo tombolo ob velenjskem jezeru. Tombolo je v nedeljo, dne 20. septembra obiskalo okoli 3000 ljudi. Nekaj jih je bilo celo iz Savinjske doline.

Nekaj mladeničev, ki so bili po tom-boli razgreti od alkohola, so se vozili s čolni po jezeru. Neki mladenič je kljub hladnemu vremenu skočil v je-zero, zaplaval proti vrtemu veslaču in ga s čolnom vred prevrnil. Veslač, neki Gradisov delavec iz Šoštanja, ni znal plavati in je utonil. Ker pa ni bil daleč od obale, so ga hitro izvlekli iz vode onesvečenega. Toda na žalost ni bilo med rešilci nikogar, ki bi znal utopljen-cu nuditi prvo pomoč. Dajali so mu umetno dihanje, ne da bi mu poprej izpraznili vodo iz pljuč. Ko je prišla zdravniška pomoč, je bilo že prepozno. Apeirali bi na plavalno sekcijo, naj drugo leto uvede pouk reševanja utop-ljenecv in dajanja prve pomoči. S tem se bo preprečila marsikatera nesreča na jezeru.

Teden dni trajajoča razstava malih živali v Velenju je bila uspešno zaklju-čena v nedeljo, dne 27. septembra. Lepi eksemplarji kuncev, kokoši in golobov kažejo, da je ta veja našega gospodar-stva, čeprav skromna in tiha, zavzela precejšen razmah v Saleški dolini. Po-hvaliti je treba poštrevnost priredi-teljev in obenem tudi vzorno delo rej-cev malih živali. Zeleti bi bilo, da se reja malih živali čim bolj razširi. Po-sebno bi bilo treba zainteresirati gospo-dinje in mladino.

V Plešivcu je po neprevidnosti ustrelil J. P. iz Velenja mlado dekle, ki je po dobljeni ranj umrla v bolnici. Zadevo preiskuje sodišče.

Ljudska univerza v Velenju bo pri-čela zopet z rednim delom. Pripravljajo niz zanimivih predavanj iz vseh pod-ročij znanosti, vzgoje, medicine, gospo-darstva in družbenega delovanja. Če bo dovolj prijavljencev, bodo pričeli z raz-nimi jezikovnimi tečaji.

Verjetno 18. oktobra ali kasneje bo izvedla dramska sekcija »Svobode« v režiji tovariša Avgusta Verdelja Gobč-vo opereto »Planinska roža«. Igral bo orkester »Svobode«. S to opereto bo naš oder otvoril nekoliko pozno gledališko sezono. Pripravljajo izvedbo »Legionar-jev«, »Stilmondskega župana«, »Rokov-njačev«, »Ane Christie«, Linhartovega »Matička«, »Krivoprisežnika«, mladins-kih iger »Mogočnega prstana«, »Deset-nice« in morda še ene operete in kome-dije.

Dne 28. septembra je imel novo izvo-ljeni odbor »Svobode« v Velenju svojo prvo sejo. Podano je bilo poročilo o finančnem uspehu restavracije »Jezero« in kina. Izvršili bodo popravilo tal v kino dvorani, izvedli izpopolnitev odra in popis ter kontrolo vsega inventarja.

V Pesjem je imel gradbeni odbor sestanek, na katerem so sklenili, da bodo dom Zveze borcev dogradili. V tem času je bila kanalizacija že gotova.

Strelska družina v Pesjem dobro de-luje. Udeležba na strelišču je dobra. Nabavili so si še dve puški, tako da sedaj posedujejo štiri puške.

Zdravniški listi in zdravljenje v ambulanti

(Nadaljevanje in konec.)

Od 1. januarja 1953 so vse zdravstvene ustanove postale ustanove s samo-stojnim financiranjem. S tem je samo po sebi postalo razumljivo, da so vsi uslužbenci zdravstvene ustanove živo zainteresirani nad točno evidenco. Zato je tudi razumljiva povečana vnaša, s katero sedaj vsi zahtevajo predložitev bolniškega lista, ker je ta v ambulanti enakovreden denarju.

Kot pojasnilo bi bilo potrebno ome-niti tudi ostale upravičence do zdravstvene oskrbe v ambulanti. Do zdravstvene oskrbe imajo popolno pravico vojaški vojni invalidi vseh skupin, njihovi svojci in družinski vojaški vojni invalidi, ki se v skladu z Zakonom o socialnem zavarovanju izkažejo v am-bulanti s pravilno izpolnjenim potrdilom pristojnega občinskega ljudskega odbora.

Pravico do brezplačnega zdravljenja in celotne oskrbe imajo nepremožni, ki jim na posebnem formularju izda potrdilo občinski ljudski odbor.

Prav tako imajo pravico do zdravljenja tudi bolni kadrovi in vojnaki na odsluženju orožnih vaj. Zanje je plačnik pristojna komanda JLA.

Enake pravice uživajo tudi inozemski strokovnjaki, ki zbolijo na področju FLRJ in zanje plačuje zdravniško oskrbo Ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ.

V ambulantah Zavoda za socialno za-varovanje imajo pravico do polovičnega popusta vsi člani kmečkih delovnih za-

drug, ki se izkažejo s pravilno izstav-ljenim potrdilom. Člani KDZ imajo pravico do polovične oskrbe tudi v vseh ostalih ustanovah. Nameščenci KDZ pa se morajo izkazati z bolniškim listom in imajo po zakonu iste pravice kot ostali zavarovanci.

V zdravstvenih ustanovah imajo dalje pravico do oskrbe tudi privatniki-samo-plačniki, ki za usluge plačajo takoj in imajo v državnih ustanovah 20% znižano tarifo, kakor je predvidena po tarifi Vestnika za cene LRS od meseca novembra 1952.

Upamo, da bo to pojasnilo zadostovalo in marsikomu razjasnilo vprašanje, ki si ga je prizadejal postaviti, ko je zama iskal zdravniško pomoč brez pravilno izstavljenega bolniškega lista. Verjetno bo s tem ugodeno tudi marsikomu drugemu, ki ni zasledoval dnevnega časopisa in mu je morda ušla kakšna uredba. Prepričani pa smo, da bo na ta način izostal vsak nesporazum v čakal-nici ambulante. Dr. Fludernik.

Življenjske resnice

Dober nasvet je drag, če ga sami potrebu-jemo; toda ničesar ne cenimo tako malo, kakor nasvete drugih.

Človek je brez miru, dokler ga razjedajo želje — odpoved pa ga stori mirnega in močnega.

Uči se spoznavati ljudi po njih lažeh; resnice od njih itak ne bo zvedel.

V Šoštanju gradnja gimnazije dobro napreduje

Šoštanjska gimnazija je bila že pre-tesna. Mestna občina je sklenila dozi-dati že k obstoječi stavbi še tri učil-nice. Sedaj so te učilnice že gotove. Doslej je gradnja stala 18 in pol milio-nov. K temu so prispevala občinska podjetja precejšnje vsote in OLO 4 milijone dinarjev. Najbolj se je pri tem trudil predsednik občine tov. Volk. Tu-dij potrebno opremo za tri razrede bo-do nabavili s pomočjo OLO, saj jim bo odobreno črpanje proračunske rezerve.

Tudi drugje v našem okraju se gra-dijo šole. V Smartnem ob Paki imajo že projekte, toda še niso pričeli graditi. Za ureditev ceste so porabili 400.000 dinarjev. Toda v Smartnem ob Drepi je šolska stavba že zgrajena do ostrešja. Za potrebna dela imajo obljubljeno 2 milijona dinarjev.

V Nazarju imajo idejni projekt že odobren in 2 milijona dinarjev kre-dita. Za šolo v Paki pa načrt ni bil odobren, kredit pa je bil dan na razpolo-gilo šoli Skale za dovršitev. V Velenju se nadaljuje nadaljnja gradnja po odobritvi glavnega projekta, in sicer štiril-paviljonov.

Svet za prosveto in kulturo okraja se zaveda, da je primarno vprašanje zidanje manjkajočih šolskih stavb. Zato bo naslednje leto forsiral investicije in s tem pričel odstranjevati šolsko krizo.

Rudniki po delu v garderobi

Velenjski rudnik in tržišče

(Nadaljevanje in konec.)

Konec leta 1952, ko je prišla prvič po sprostitvi trgovine s premogom ponovno precej ostro do izraza odvisnost rudnika od tržišča na eni strani, kakor tudi vprašanje cen za različne vrste premoga na drugi strani, si je zaradi posledic, ki so jih prinesli ti problemi, večina članov našega kolektiva postavila vprašanje, kakšno je stanje rudnikov na obstoječem notranjem tržišču, o vzrokih nastalih sprememb in kakšni so izgledi velenjskega rudnika v bližnji bodočnosti.

Pri odgovoru na vsa ta vprašanja nam mora biti jasno, da je bilo v času petletnega plana naše tržišče popolno-ma vezano, t. j. celotna tonaža proizvodnje je bila razdeljena s planskimi kvotami — tako imenovanimi kontingenti — med konzumente (potrošnike). To razdeljevanje kakor tudi vso prodajo rudarskih proizvodov je izvrševalo ad-ministrativno-operativno vodstvo rud-nikov, takratna Generalna direkcija premoga, medtem ko so rudniki sami izvrševali le odpremo v prvi vrsti po dosežanju plana produkcije; višina proizvodnih stroškov je bila sekundarnega pomena, prodaja premoga pa je bila za-gotovljena zaradi takrat veljavnih nizkih cen v primerjavi z ostalimi industrijskimi proizvodi, katerih cene so se že med tem časom deloma spreminjale. Ta položaj se je spremenil v začetku leta 1952 ob prehodu na nov gospodarski sistem, posebno zaradi uveljavljenih novih (višjih) ekonomskih cen tudi za premog vseh vrst ob uvedbi akumula-cije po družbenem planu. V I. tromesečju 1952 se je lahko nabavljval premog v splošnem in tudi lignit edino le s posebnimi odobrenji na podlagi pred-logov administrativnih vodstev indu-strijskih podjetij. Odobrenja je izdajala Glavna direkcija za premog, medtem ko rudniki po takrat veljavnih pred-

pisih niso smeli sami prodati niti tone premoga, a istočasno je glavna direk-cija že tedaj prepuščala samo sklepanje pogodb rudnikom. Konec II. tromesečja 1952 so bile ukinjene vse glavne direk-cije, sveti za industrijo itd. in podjetja so morala skrbeti samostojno za pro-dajo svojih proizvodov. Premogovnikom je bil položen olajšan, ker so bile za široko potrošnjo v veljavi nakaznice (karte) za premog in je bilo povpraševanje po lignitu posebno zaradi regresa, ki so ga prejemale trgovska podjetja. Z ukinitvijo kart se je v mesecu av-gusta 1952 položaj bistveno spremenil. Industrijske bone, ki so jih dobili po-trošniki ob ukinitvi regresa, so lahko uporabili za nakup raznih industrijskih proizvodov in naročila lignita v gospo-dinjske namene so občutno padla.

Istočasno je bila formalno ukinjena tudi veljavnost ekonomskih cen ter smo prešli na formiranje cen po povpraševanju in ponudbi na prostem trgu, vendar se prodajne cene niso določale do-cela prosto v odvisnosti od višine stvar-nih proizvodnih stroškov, temveč so bili rudniki kakor vsa ostala podjetja vezani z višino akumulacije, določene po vsakokratnem družbenem planu. V IV. tromesečju 1952 je železnica kot vele-odjemalec prva postavila zahtevo zni-žanja cene premoga. Rudniki v LRS cen niso znižali, zato je železnica nabavila 40% predvidene potrebne tonaže lignita od konkurenčnih lignitnih rudnikov v LR Hrvatski. V letu 1952 se je zaradi prodaje lignita po ekonomskih cenah zmanjšal odjem trgovske mreže za široko potrošnjo za približno 25%, v I. tromesečju 1953 pa še znatno bolj, medtem ko se poraba lignita v indu-strijske namene ni bistveno spremenila. Omenjene količine so vplivale na to, da se je moral znižati plan proizvodnje

v tem razdobju. Na pobudo rudnikov je izdal Gospodarski svet FLRJ konec decembra 1952 odločbo o subvenciji v višini ene tretjine kalkulativnih cen za prodajo premoga v gospodinjstve name-ne, dalje pa je veljala ugodnost znižane železniške voznine za 75% pri prevozu lignita z železnico za potrebe široke potrošnje. Delno reguliranje višine stop-nje akumulacije je omogočilo že za I. tromesečje znižanje prodajnih cen po-trošnikom, pri katerih je bilo najmanjše zaradi konkurence ostalih lignitnih rud-nikov, t. j. za JDŽ in JLA. Uveljavljenje subvencije ni prineslo pričakovanega zvišanja odjema in normaliziranja pro-daje v trgovski mreži v I. tromesečju 1953. Uspotevajoč dejstva, da se je mo-ralo pristopiti k zmanjšanju staleža de-lovne sile, kakor tudi, da je zmanjšanje proizvodnje pod odgovarjajočo ekonom-sko velikost obratov vplivalo na zvišanje proizvodnih stroškov ter pomenilo nedoseganje obveznosti po družbenem planu, je zvezni oziroma republiški Iz-vršni svet odobril na predloge rudnikov znižanje stopnje akumulacije. Na ta način so dobili rudniki možnost prilago-ditve prodajnih cen stvarnemu stanju na tržišču. Gibanje prodajnih cen li-gnita iz velenjskega rudnika je razvid-no iz naslednjega pregleda:

	1947-1951	1952	1953	
			I. trom.	II. trom.
ksilit	382	3432	3200	2900
kosovec	328	2644	2300-2644	1900
kočke	276	2644	2644	2400
oreh	234	2574	2574	2300
grah	122	2376	2376	1400
zdrob	52	979	979	

V letih izvajanja petletnega plana je država po svojih gospodarskih organih proučevala in določala možnosti proiz-vodnje, višino proizvodjalnih stroškov in odobravala višino prodajnih cen. Z do-lazanjem višine prodajnih cen je ure-jala vprašanje nabavnih cen za indu-strijska podjetja in ščitila potrošnike. Ob sprostitvi trgovine se je zaostri-lo

vprašanje višine cen industrijskih pro-izvodov, ker razpolagajo ljudje z odre-jeno kupno močjo in so zneski predvi-deni za posamezne artikule omejeni. V kolikor se porabi več za hrano, ostane manj za industrijske artikule in ostale življenjske potrebščine, med njimi tudi za premog. Industrijska podjetja mora-jo težiti za znižanjem cen surovin za-radi pocenitve proizvodnje in znižanja prodajnih cen. Vzporedno s težnjo zni-ževanja cen industrijskim izdelkom in kmetijskim pridelkom je možno zviša-nje kupne moči prebivalstva. Osrednji problem politike cen se kaže prav v tem, da je nujen vzporedno z napred-kom industrije tudi napredek življenjs-kih slojev ljudstva. Ta težnja se je poka-zala pri nas po znižanju stopnje akum-ulacije v rudarstvu tudi v podobnih ukrepih v drugih panogah proizvodnje lahke industrije. Končni smisel proiz-vodnje je lahko samo ta, da ima vsak, ki mu je potrebno, možnost nabaviti blago po primerni, t. j. po možnosti čim nižji ceni.

Nadaljnji ukrepi, ki so sledili na gos-podarskem področju in so urejevali vprašanja v zvezi s prodajo premoga, so v II. polletju 1953 pokazali na pove-zanost med industrijsko politiko in po-litiko cen s prometom in določanjem železniških tarif. V praksi se ta odnos zožuje na problem, na katero razdaljo se lahko prevažajo premog, rude, indu-strijske surovine in polizdelki glede na

svojo težo, prostornino in vrednost. Ze v prvem delu članka smo ugotovili na-rodno gospodarski negativni činitelj v kakovostnih svojstvih lignitov sploh (okrog 50% negorljivih sestavin — pe-pela in vode), ki prihaja še posebno do izraza pri transportu (prevozu) — od vsakih 100 vagonov lignita se prevažna nad 40 vagonov vode — in tudi pri uporabi: velike toplotne izgube v ne-primeren kurilnih napravah. Tudi ru-darski strokovnjaki postavljajo mejo za okoliš uporabe rudarskih proizvodov manjše vrednosti na 70 do 100 km, pri čemer vsako izboljšanje kvalitete z opla-menjevanjem, n. pr. sušenjem (važnost načrtov za sušilne naprave na tukajšnjem rudniku) ali kemično pre-delavo, kakor tudi ugodnosti in prevo-znih tarifah razširjajo te meje. Praktičen primer važnosti tega vprašanja za mož-nosti prodaje na notranjem tržišču je razviden iz naslednjih preglednih tabel:

Rudnik	Spodnja kalorična vrednost lignita	Cena kovca konovca na leto 1952 (din/tona)	Cena v letu 1952 (din/din za 1000 kal.)
Velenje	2700	2644	980
Ivanec	2890	2895	1000
Koprivnica-Mišulinovac	2640	2587	980
Konjščina-donja	2570	2545	980
Konjščina-Vučak	2850	2792	980
Kreka	3360	3294	980

Rudnik	Kal. vredn. lignita	Cena kovov v IV. 53	Cena (in/1000 kalorij)	Zel. vozina do Z-greba (din/din)	Cena franko Zagreb (din/1000kal.)
Velenje	2700	2300	850	460	1022
Ivanec	2890	2380	823	420	970
Koprivnica-Mišulinovac	2640	2100	795	350	921
Konjščina-donja	2570	2050	800	330	926
Konjščina-Vučak	2850	2560	863	290	1000
Kreka	3360	2900	863	790	1100
Kreka-Lukavac	2600	2000	770	790	1073

Naši odborniki na obisku v Črni

Nekako pred tremi meseci je Ljudski odbor občine Črna pri Prevaljah dal pobudo za sodelovanje med ljudskimi odbori. Najprimernejši način takšne koordinacije, menjenja mišljenj in pridobivanja izkušenj v delu lokalnih upravnih organov je medsebojno sestajanje odbornikov. Zaradi tega je takoj za tem ljudski odbor občine Črna

seja Ljudskega odbora, kateri so poleg odbornikov in uslužbencev občine Črna in Velenja prisostvovali tudi podpredsednik OLO Šoštanj tov. Turnšek Jože in predstavniki množičnih organizacij iz Črne.

Predsednik LO Črna je v svojem poročilu nakazal razne probleme o delovanju občine. Težkoče imajo predvsem pri plačevanju davkov, zelo pereče je tudi stanovanjsko vprašanje, ker ne razpolagajo s sredstvi, da bi lahko gradili stanovanjske bloke. Podjetja republiškega značaja, katera imajo to možnost pa jim v tem oziru ne priskočijo na pomoč. Ne zavedajo se, da je LO odbor na teritoriji občine osnovna in najvišja oblast ter da je dolžnost prav takšnih podjetij, da pomagajo LO bodisi z nasveti pri reševanju raznih problemov ali pa v obliki finančne in materialne pomoči. Vodstva podjetij bi si morala biti na jasem, da je njihova nezainteresiranost do LO škodljiv pojav.

Podpredsednik LO Črna je v diskusiji kritiziral delo oziroma nedelavnost nekaterih odbornikov. Pogosto se zgodi, da seja zaradi neudeležbe ni sklepčna in je delo LO s tem onemogočeno. Odborniki bi se morali zavedati, da jim je ljudstvo zaupalo važno nalogo in da so za svoje delo odgovorni tistim, ki so jih izvolili.

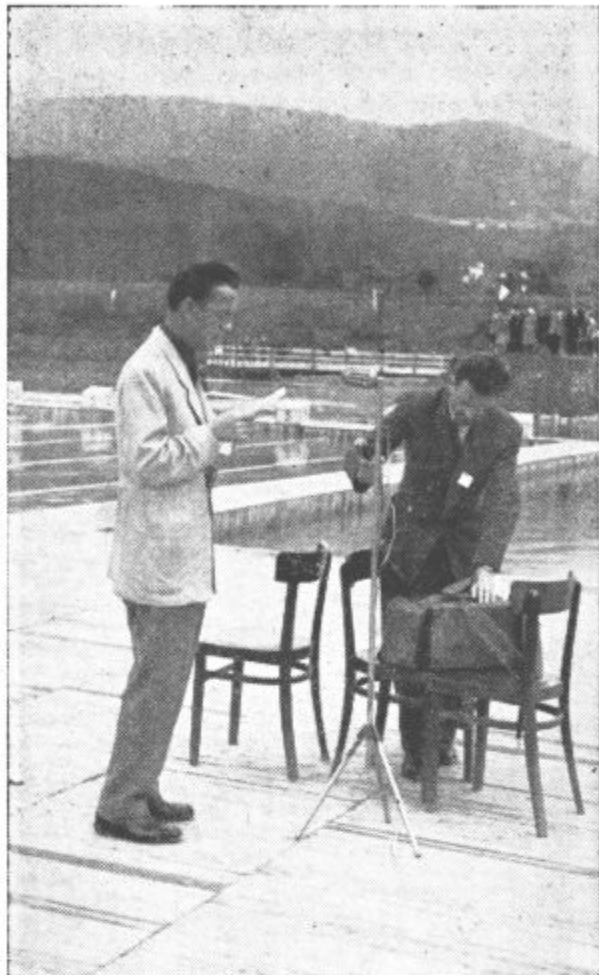
Po končani diskusiji, v kateri je bilo nakazano še niz problemov in nalog LO se je predsednik LO MO Velenje zahvalil odbornikom Črne za gostoljubnost, po udaril je, da so takšna posvetovanja med LO koristna in nujna. Prečital je opravčilo predsednika OLO Šoštanj tov. Ulrih Toneta, kateri se tega obiska zaradi preobremenitve z delom ni mogel udeležiti.

Ob zaključku seje je podpredsednik OLO Šoštanj tov. Turnšek izjavil, da pridobivanja izkušenj v delu LO in da je to potrebno tudi zaradi enotnega delovanja osnovnih upravnih organov in organov oblasti. Nepravilno bi bilo, da bi se zadovoljili samo s tem obiskom, ampak je potrebno še nadaljnje sestajanje odbornikov raznih LO.

Na njegov predlog je bila s te seje poslana sekretariatu za zunanje zadeve FLRJ resolucija, v kateri se zahteva, da merodajni forum ukrene potrebno, da se kaznujejo zlikovci, ki so oskrunili partizanske in kulturne spomenike na Koroškem.

Smatram za potrebno, da se LO Črna tem potom še enkrat lepo zahvalimo za prijeten sprejem, za priznanje, da so nam kolikor je bilo največ mogoče razkazali njihova podjetja in nam omogočili obisk s tem, ko so nam nudili prevozno sredstvo brezplačno na razpolago.

Odborniki občine Velenje, ki so si s tem obiskom pridobili mnogo izkušenj pa bodo s podvojeno silo pristopili k nadaljnjemu delu. K. I.

Tajnik »Svobode« tovariš Karel Vrečko

obiskal našo občino, kjer je prisostvoval seji našega odbora in se načelno seznanil z uspehi, nalogah in težkočah velenjske lokalne oblasti.

Preteklo nedelje je LO MO Velenje vrnil obisk Ljudskemu odboru občine Črna. Odborniki občine Velenje s svojim uslužbenkim aparatom smo bili prijetno presenečeni nad sprejemom, ki nam ga je priredil Ljudski odbor Črna. V spremstvu njihovih odbornikov smo si ogledali svinčeni rudnik v Mežici in Topilnico v Zerjavu. Strokovnjaki v omenjenih obratih so nam s ponosom naštevali njihove uspehe, način odkopa rude in obseg samega rudnika. Neprenehoma so nam udarjali na ušesa svarilni znaki in klici ter vrtnalo kladiivo, za katerim je stal ves razgret mežiški rudar z jasnim pogledom v bodočnost. Njihov delovni elan, zalaganje za večjo storilnost dela so nam garant, da se naši ljudje na severu naše domovine bore za dokončno zmago socializma, t. j. za boljše prihodnost nas in naših bodočih pokolenj.

Ko smo si ogledali tudi livarno v Zerjavu nas je v Črni prijetno presenetila godba. Po kosilu, katerega je nam priredil LO Črna se je pričela

(Nadaljevanje s 3. strani.)

Velenjski rudnik in tržišče

Iz prve tabele je razvidno, da je bila prodajna cena v letu 1952 za lignit iz raznih rudnikov v državi osnovana na kalorični vrednosti in enaka za lignite raznih nahajališč. Planski organi so vršili razdeljevanje po lokalnih okolišnih vsakega rudnika, n. pr. za LRS iz velenjskega rudnika, za LR Hrvatsko iz lignitskih rudnikov v Hrvatskem Zagorju, za LR Bosno in Hercegovino iz rudnika Kreke itd. V začetku leta 1953 so imeli rudniki, kakor smo že prej ugotovili, možnost delnega reguliranja cen, ki so se ravnali po razmerah na tržišču, pri čemer pa se je že pokazala važnost vprašanja višine železniških prevoznih stroškov od potrošniških centrov. Medtem ko n. pr. velenjski lignit v času kontingentirane prodaje sploh ni bil v prodaji na zagrebškem tržišču, ga je kasneje za nekatere vrste potrošnikov (industrija, JDŽ, JLA) ovirala konkurenca zaradi manjše oddaljenosti in temu primerne nižje voznine kljub odgovarjajoči kvaliteti (glej drugo tabelo!). Za široko potrošnjo pa so bile možnosti drugačne zaradi znižane železniške voznine, ki smo jo že omenili, pri kateri bi bila slika naslednja:

	Cena din/1000 kal. franko Zagreb
Velenje	896.—
Ivanec	862.—
Koprivnica	830.—
Konjščina	830.—
Vučak	930.—
Kreka	923.—
Lukavac	846.—

Upoštevač dejstvo, da so znatne razlike v kvaliteti lignitov, so bile dane možnosti konkurence na tem tržišču, kar je vsekakor v korist potrošnikov, ki imajo na ta način možnost večje izbire tudi pri kurivu. Za drobne vrste lignitov pa so imeli nekateri rudniki že v letu 1952 nižje cene. Vse te okoliščine so vplivale na prodajo v letu 1953, posebno ko je bila konec junija ukinjena ugodnost znižane železniške voznine za široko potrošnjo in istočasno zvišana subvencija za približno 40%. S prvim avgustom 1953 pa je železnica znižala tarifo za prevoz lignita za 60%. Ti ukrepi in kasnejša nakazila za premost državnim uslužbencem po nadalje znižanih maloprodajnih cenah ter že prej uveljavljeno znižanje akumulacije so končno zelo povečali povpraševanje po vseh vrstah premogov in dobre izgleda za prodajo v II. polletju 1953.

V bližnji bodočnosti, t. j. že v letu 1954 se bo znatno povečala potreba po lignitu v industriji in tudi v gospodinjstvih namene. Pozitivni narodno-gospodarski faktor, ki je že v času prehoda v plansko gospodarstvo odločil glede bodočnosti velenjskega rudnika, namreč bogato nahajališče z znatnimi prirodnimi zalogami, kaže na lepo perspektivo rudnika. Od leta 1947 dalje se že vrši izgradnja novega jaska z vsemi potrebnimi napravami za razširitev proizvodnje. Vprašanje začetka proizvodnje novega jaska pa je zopet tesno povezano s stanjem na tržišču, kajti gradnja rudnika kot ključnega objekta se je vršila z izgradnjo industrije v LRS, predvsem pa v likanov petletke (tovarna aluminija v Kidričevem, nova termoelektrarna v Šoštanju), ki se je zaradi znanih zunanje političnih dogodkov v letu 1948 zakasnila. Višina proizvodnje je poleg prirodnih pogojev odvisna od tehničnih možnosti; najprimernejšo kombinacijo teh činiteljev označujemo kot ekonomsko velikost obrata. Rudnik ima najboljše pogoje za proizvodnjo, če naprave ustrezajo tej velikosti obrata (dnevni produkciji), t. j.

Razvoj in težave, s katerimi se bavi kmetijsko gospodarstvo KZ Šalek

Namen tega članka je na kratko opisati dosednji razvoj kmetijskega gospodarstva Šalek, njegovo nadaljnjo perspektivo in pa težave, s katerimi se mora boriti.

Kmetijsko posestvo KZ Šalek je razen ekonomije edini večji kmetijski obrat socialističnega sektorja v Šaleški dolini. Da je razvoj in razširitev ter rentabilnost takšnega kmetijskega obrata v Šaleški dolini velikega pomena, ni treba posebej poudarjati. Šaleška dolina, posebno pa Velenje in Šoštanj, sta zelo razvita industrijska centra z vsak dan bolj naraščajočim številom delavstva, katerega zahteve po kmetijskih pridelkih so iz dneva v dan večje. Prav zaradi tega je delavstvo, prav tako pa tudi gospodarski in oblastveni forumi, zainteresirano na razvoju omenjenega socialističnega posestva, kakor tudi na razvoju zadrugištva v naši dolini na splošno.

Da pa to gospodarstvo še ni doseglo zadostnega razvoja in rentabilnejšega gospodarskega računa, so vzroki že od same ustanovitve. Leta 1950 so obstajala posestva »Turn« kot ekonomija rudnika Velenje, državno posestvo Gorica, KDZ Selo ter ekonomija KZ Velenje in Pesje. danes so vse te tedaj obstoječe edince združene in tvorijo današnje kmetijsko gospodarstvo. Kakšno premoženje, kako obdelano zemljo in kakšno mehanizacijo pa so te edince imele, je znano vsakemu, kdor je imel še pred leti priliko videti, kako in s kakšnim orodjem so začeli gospodariti na posestvu »Turn«, pri bivšem KDZ Šalek in drugod. Vsi stroji, živina in orodje so bili med ali po vojni s teh posestev odpeljani. To je nekaj razpadano, nekaj pa tudi pokradeno. Zemlja je bila v glavnem takoj po osvoboditvi razdeljena med agrarne interese in potem zaradi pomanjkljivega gnojenja ponekod do skrajnosti izčrpana. Po taki predočitvi lahko vidimo, da ni bilo lahko začeti intenzivno gospodariti.

Poleg tega so na tako združenem posestvu vse zelo primitivno obdelovali. Vse obdelovanje zemlje je bilo ročno ali pa z živinsko vprego. Seje v lanskem letu je posestvu uspelo s pomočjo kreditov nabaviti več raznih strojev, med njimi tudi traktor, tako da so sedaj poljska dela že precej mehanizirana. Poleg takšne naprednejše obdelave pa se gospodarstvo s pridom poslužuje raznih agrotehničnih ukrepov, zaradi česar so se donosi na hektar pri posameznih posevstvih že precej zvišali. Tako je v letošnjem letu povprečni hektarski donos pšenice znašal 2000 kg, medtem ko je povprečje v privatnem kmetijstvu le okoli 1200 kg na hektar.

Stanje živinoreje na gospodarstvu pa še danes ni zadovoljivo. Glavni vzrok, da tu ni še boljših uspehov, je ta, da je bilo pred dobrim letom odkrito številno obolenje goveje živine na tuberkulozi. Zaradi tega je bilo 35% najboljših mlekaric oddanih v zakol. Ta izpad pri živini ni bil lahek. Nastale so težave glede nabave druge plemenske živine, ker je bila tedaj najmanj enkrat dražja od klavne živine. Denarnih sredstev ni bilo dovolj ter zato niso mogli računati na nabavo krav mlekaric. Nabavljenih pa je bilo večje število telic sivorjave pasme. Tu je pač treba čakati na rezultat. Prve, ki so postale krave, kažejo, da bo ta pasma ustrezala našim prilikam. Vrši pa se tudi selekcija do-

mače živine, tako da se takšno stanje pri živinoreji tudi le počasi zboljšuje. Zaradi vedno večjega povpraševanja po mleku bi kazalo nabaviti še nekaj dobrih mlekaric, ker gre z vzgojo prepočasni. Ni pa za enkrat za to potrebnih finančnih sredstev, pa tudi kreditov v ta namen za enkrat ni. Tu bi bilo pripomniti povprečno molznost v lanskem letu, ki znaša 1850 litrov mleka na kravo. Takšna molznost je še vedno nizka, je pa večja napram povprečju v privatnem kmetijstvu, ki znaša okrog 900 do 1200 litrov mleka na kravo letno. Ko bo posestvu uspelo popolnoma nadomestiti izpad zaradi tuberkuloznega obolenja, bo uspeh pri živinoreji vsekakor drugačen kot danes. Treba pa bo še prej pristopiti k izboljšanju naših travnikov, da bodo dajali več in boljše krme za živino.

Nadaljnja važna panoga tega gospodarstva je sadjarstvo. Na vseh posevstvih, ki sestavljajo to gospodarstvo, so sadni nasadi že zastareli in izčrpani. Kaže se nujnost obnavljanja, tako da bodo v novih sadovnjakih boljši donosi in bodo lahko tudi uspešneje zatirali razne škodljivce, posebno pa ameriškega kaparja, ki že nevarno obkroža naše doslej še neokužene sadovnjake. Gospodarstvo je že pristopilo k načrtni obnovi in je v letošnjem letu napravilo sadno plantažo v velikosti 12 ha. Ta nasad je bil napravljen delno s pomočjo dolgoročnega kredita, v največji meri pa z lastnimi sredstvi. V prihodnjih letih je predviden nov plantažni nasad na posestvu »Gorica« v površini 15 ha. Sadjarstvo je ena najdonosnejših panog našega kmetijstva na splošno in tako tudi našega kmetijskega gospodarstva. Zato izpad sadne letine v zadnjih dveh letih občutno hromi razvoj tega gospodarstva.

Poleg navedenih panog se gospodarstvo bavi še z vrtnarstvom. To prav dobro napreduje in je v tej panogi v teku nekaj let viden napredek, saj si je gospodarstvo brez kakršnih koli kreditov ali pomoči zgradilo precejšnje površine toplih gred, zgradilo potrebne

prostore za shrambe in zgradilo nov vodovod. Potreben je samo še nov sodoben rastlinjak, ki ga ima gospodarstvo tudi že v načrtu.

Navedene začetne težave kmetijskega gospodarstva pa povečuje še dejstvo, da je posestvo brez kakršnih koli gozdov. Gospodarstvo mora ves les, ki ga potrebuje za popravilo in vzdrževanje velikega števila raznih gospodarskih in stanovanjskih zgradb (ki so v slabem stanju), kupovati. Tako tudi drva in še celo vso steljo, ki jo gospodarstvo potrebuje. To vsekakor zelo otežkoča normalen razvoj gospodarstva in povečuje proizvodne stroške. Zamislimo si samo, kako bi gospodarila privatna kmetijska gospodarstva, če bi bila brez gozdov in bi morala kupovati vse od stelje naprej. Poleg tega pa so zemljišča še zelo razkosana, ker se je arondacija lahko izvršila le v manjšem obsegu.

Iz skopih navedb težav in uspehov kmetijskega gospodarstva KZ Šalek lahko povzamemo tudi to, da se delavci na posestvu kljub pomanjkljivi zavesti, da so sami gospodarji, le trudijo za čim boljši razvoj in napredek posestva. Posestvo je se sedaj vzdrževalo popolnoma samo in posluje brez obratnega kredita ter dosega svoj gospodarski račun.

Prav zaradi tega, ker se delovni kolektiv posestva trudi, da premagata težave, ki so v veliki meri objektivnega in manj subjektivnega značaja, ni pravilno iznašanje razne kritike, ki nima prave podlage. Kritika, če je dobronamerna in konstruktivna, je dobra in nujna. Takšno pa lahko iznese samo tisti, ki se je zanimal za vzroke, zaradi katerih se gospodarstvo ni moglo še dovolj razviti. Zaželeno bi bilo, da se o delu kmetijskega gospodarstva pričajo na posestvu samem razni gospodarski in objektivni funkcionarji, da bi se bolj spoznali s težkočami in uspehi posestva, nakar bodo lahko podali bolj objektivno oceno o delu posestva ter bi z nasveti in konstruktivno kritiko pripomogli k hitrejšemu in pravinejšemu razvoju tega socialističnega kmetijskega obrata. P. J.

Nedeljski živžav ob velenjskem jezeru

En dan pri naših bodočih vojakih

Ura je 17 — »Zbor« — in že stopajo v vrsto mladinci resno pričakujoč nadaljnjih navodil. »Komandirji vodov k raportu« — se razlega glas komandirja čete Vrtačnika. — Strumno — vidi se, da so oficirji iz naših šol — pristopajo komandirji vodov Janežič, Ograjenšek, Oremuš in Novak. Poslušajo naloge:

»Sovražnik se je utrdil na Thurnu — prednji deli se nahajajo na odseku sadne plantaže — naša naloga je — uničiti ga ob 19. uri.«

Kolona krene strogo disciplinirano na določene položaje. V očeh mladincev se opaža razburjenost — saj je »sovražnik« blizu in oni ga morajo v »borbi« uničiti. Ni to lahka naloga, saj bo treba danes pokazati, kaj so se naučili v vseh dneh vežbanja. Kolona neslišno izginja v gozdu.

Na opazovalnici že čakajo rezervni oficirji na čelu s tov. Kuharjem. Vedeli smo, da bodo opazovali naše delo. Pa pokažimo, kaj znamo, smo si rekli.

Odločno zapoveduje komandir čete Vrtačnik svojim komandirjem vodov: »Tam, ob robu gozda je sovražnikov mitraljez, ki nas ovira pri nastopanju. Uperite nanj ogenj iz minometalcev. Tu je sovražnik zaminiral dohode, a tu je njegovo občutljivo mesto. Tam boš jurišal ti Janežič s svojim vodom, a ti Branko s svojim z leve strani itd.« »Na izvršenje!« in komandirji odhajajo k svojim mladincem, da jim raztolmačijo naloge.

Zadovoljno se muzajo naši stari prekaljeni oficirji. Glej, glej, kar dobro se »pribacivajo« in dobro so se maskirali pri obnavljanju. »Izgleda, da bo precej vroče, kane naš »škorec«. Res, naenkrat eksplozije na plantaži. To naša »artiljerija« tolče po sovražniku in omogoča prodiranje svojim. Že se oglašajo puške pri kom. Janežiču. Tam je torej odpor »sovražnika« najmočnejši.

Toda odločno napredovanje naših mladincev ne more »sovražnik« ustaviti. Korak za korakom se umika v utrjeni Thurn. »Borba« je vedno hujša. Toda že smo pri robu gozda, kjer lahko z jurišem preženemo sovražnika. Kurirji hito od veda do voda in prenašajo povelja. Mladinci vedo, da je treba napraviti še en težak napor in uspehi bodo.

Ogenj je vse močnejši. Naenkrat prodiren žvižg in že pričnejo v hitrem koraku nastopati proti jarkom. Že so preko prvih ovir, že zapresketajo bombe in glasen juriš se razlega po okolič.

Nevezdržno juriša komandir Janežič s svojim vodom. Zavzel je dominantno koto in zopet juriš ter v sam grad. Borba se vodi v samem gradu in ljudje s strahom opazujejo kaj se godi. Toda že polega »bojni trušč« in posamezni strelci zamirajo.

»Naloga izvršena!« Raportirajo komandirji Vrtačniku, ki javi predsedniku Kuharju. »Grad Thurn« je v naših rokah. Zadovoljen je komandir Vrtačnik in ostali komandirji, še bolj pa mladinci. Teško je bilo, vendar dokazali so, da lahko izvrše še bolj komplicirane naloge.

»Zahvaljujem se vam«, se čujejo besede tov. Kuharja in veseli s pesmijo odkorakajo mladinci, za nami pa ostaja v mraku grad Thurn.

BREZ SKRBI

Janez pride vprašat v rudnik za delo. »Vse imamo zasedeno in pa premorem ne gre v prodajo« mu odgovori tovariš v uradu.

»Brez skrbi, od mene ga nitj en hunt ne boste več dobili iz jame« se odreže Janez.

Izvenarmadna vzgoja v Velenju

Ena važnih vzgojnih metod je brez dvoma izvenarmadna vzgoja naše do-
raščajoče mladine. Njo vključujemo v
tako imenovane centre delavske in
centre kmečke mladine. Tu se mladina
učí osnovnega znanja o vojni tehniki,
nalogah naše JLA ter disciplini in fi-
zični odpornosti. Seveda se to doseže
s sistematskim učenjem, kar pa še
večkrat zahteva od vsakega mladince
precej požrtvovalnosti in volje.

Načrt predavanja je določen od strani
višjih vojnih organov, kateri se mora
brezpozorno izpolnjevati.

Pri nas v Velenju imamo center iz-
venarmadne vzgoje pri rudniku lignita
Velenje. Tukaj pa so vključeni tudi
mladinci iz ostalih podjetij občine Ve-
lenje. Za uspešno delovanje tega centra
so odgovorni predstavniki uprave rud-
nika. Na čelu centra pa imamo koman-
dirja Pozniča. Predavanja izvajajo na-
stavniki, ki so obenem komandirji vo-
dov.

Zaradi neumornega dela tov. Pozniča
ter vsestranske pomoči tov. Zganka,
se je naš center povzpел med najboljše
v Sloveniji. Po izvršeni kontroli pred-
stavnikov iz vojne oblasti Zagreb smo
bili pohvaljeni in se trenutno nahajamo
na drugem mestu vseh centrov Slove-
nije. Ni pa to lahko doseči. Posebna
pozornost se posveča načinu pred-
avanja, tako da vsak mladinec doume,
kaj se od njega zahteva in kakšne so

njegove naloge. Potrebno je včasih po-
točiti tudi kapljo znoja, ker je praktično
izvajanje na samem terenu najboljši
način. Vendar smo lahko z našimi mladi-
nci zadovoljni, kar dokazuje priznanje
visokih predstavnikov naše JLA.
Kot dokaz temu smo pred nedavnim
izvršili vajo »Ceta u napadu«, kjer so
prisostvovali in aktivno pomagali rez-
ervni oficirji kluba Velenje. Z delom
naših mladincev so bili zelo zadovoljni.
Predsednik kluba rez. oficirjev tov. Ku-
har se je zelo pohvalno izrazil in za-
želel še več sodelovanja med rez. oficir-
ji in obvezniki izvenarmadne vzgoje.
Tudi oni se zelo zanimajo za izva-
janje in rezultate učenja.

Potrebno je, da se tej vzgoji posveča
res vsa pozornost, ker s tem priprav-
ljamo našo mlado generacijo, da bo
sposobna nam očuvati velike pridobitve
NOB, za katere je žrtvovalo ne-
šteto naših sinov in hčera svoja živ-
ljenja. Vrtačnik

Delo svobodašev v stari Jugoslaviji

Porajanje vedno večjega in močnej-
nega kapitalizma v stari Jugoslaviji je
privedlo delavski razred do spoznanja,
da se je potrebno kulturno, politično in
strokovno dvigati, kajti za uveljavlja-
nje svojih pravic bo potrebno biti spo-
soben voditi borbo z vladajočimi kapi-
talisti, kot največjimi razrednimi so-
vražniki. Za kulturni, politični in stro-
kovni dvig delavskega razreda so usta-
novili delavsko-prosvetno društvo »Svo-
boda«. V tem društvu je bil začetek
dela naprednejših misli. Zato je bilo
to društvo ustanovljeno v začetku v
večjih industrijskih krajih, nato pa je
delavska zavest prodirala tudi v manjše
kraje. Nastajalo je vedno več društev,
katerih program je dobival vedno moč-
nejšo osnovo. Delovanje svobodašev je
postalo širom Slovenije zelo razgibano.

V teh organizacijah je bilo vsestransko
kulturno in fizikolno udejstvovanje
vsega napredno mislečega življa.
Svoje izkušnje in uspehe so si takratni

svobodaši izmenjavali in merili na raz-
nih kulturno-prosvetnih gostovanjih.
Tak način povezovanja društev je pri-
tegnilo vedno več sodelavcev. Industrijski
kraji so tako dobivali vedno več
kulturno-prosvetnih delavcev iz delav-
skih vrst, kjer se je prebujala vedno
močnejša delavska revolucionarna za-
vest. To se je zelo hitro razširjalo, po-
sebnost v letih največje krize. Takratni
svobodaši niso klonili pri svojem delu
kljub številnim oviram, ki so obstajale
od raznih režimov in nasprotnikov de-
lavskega napredka.

Vedno večje dviganje delavske za-
vesti v kulturno-prosvetnih društvih
»Svoboda« pa je povzročalo kapitali-
stom in njihovu režimu vedno večje
udarce. Na skupnem zletu »Svoboda« iz
vse Slovenije leta 1935 v Celju, kjer je
bila prava delavska manifestacija, se
je splošni javnosti povedalo, da je de-
lavski razred in njegova kultura ne-
premagljiva in da se njihova moč vedno
bolj dviga. Zaradi tega je bila tudi
takrat »Svoboda« razpuščena. Ta teror
kapitalističnega režima svobodašev ni
omajal. Osnovani so nova delavska pro-
svetna društva pod različnimi nazivi.
V njih so se združili in nenehno na-
daljevali delo »Svobode«, kovali močne
in neustrašne borce za delavske pravice,
ki so bili sposobni z orožjem v roki
upreti se tako premočnemu sovražni-
ku — okupatorju in izvojevati nov dru-
žabni red.

Svobodaši današnje »Svobode«, čast
nam je in ponos, da lahko nadaljujemo
delo naših prednikov, ki so darovali
svoja življenja za delavske pravice in
kulturo. Bodimo njihovim učenci — de-
lajmo po njihovih navodilih. Z delom
pa izkažimo zahvalo za izvojevano
zmago.

Prvi dan šole toda šolarji pred zaprtimi vrati

Pomanjkanje učilnic je z nastopom
šolskega leta postalo že skoraj ne-
rešljiv problem. Edina možna rešitev,
pri »obilni skrbi« merodajnih faktorjev
v prejšnjih letih, so zopet barake. Ta-
ko je upraviteljstvo osnovne šole v Ve-

lenju zaprosilo rudnik, da dovoli otvori-
tve šolskega razreda v eni izmed bar-
ak, ki so služile za stanovanja sezon-
skim delavcem »Gradisa«. Rudnik je
dovolil in Sanitarna inšpekcija iz So-
štanja je odobrila. Toda prišel je prvi
dan šolskega pouka. Bilo je deževno
vreme in šolarčki so se zjutraj zbrali
s svojo učiteljico na čelu pred bara-
kami. Vsi skupaj niso vedeli kam naj
vstopijo. Baraka, ki jo je pregledala
Sanitarna inšpekcija ima razpoke, skozi
katere piha veter (nekadaj je bila tu
sezonska menza) in vsa je prazna.
Nikjer ni šolskih klopi, katedra in črne
table. Učiteljica vsa obupana, ne vede
kam z otroki. Je končno uspela, da ji
je rudnik dal lepo sobo bivše »Gradi-
sove« kantine na razpolago. Kako in
kdaj jo je opremila z vsem potrebnim
je vprašanje zase.

Če bo skrb šolskih oblasti in mero-
dajnih forumov taka tudi za gradnjo
nove šole, kot je bila očitna v tem pri-
meru, potem se naši otroci ne bodo
kmalu selili v novo stavbo.

Zalostne in resnične so naše šolske
razmere. F.

Kako bi izgledalo...

... Če bi recimo tudi v uradih morali
delati tako kot marsikje po šolah v na-
šem okraju.

Izgledalo bi tako:

V šolah delajo v dveh in celo v treh
izmenah? Vzemimo kot primer urad,
kjer bi recimo dopoldne delali usluž-
beni občine. Popoldne bi prišli v ta
urad delat uslužbeni matičnega ura-
da, zvečer pa uslužbeni elektrarne.
Kdaj bi se pa urad prezračil in po-
metel? Kdor bi trdil, da je to mogoče,
bi ga smatrali za duševno bolnega.

Toda po šolah je kaj takega le mo-
goče!

V šolah sedijo po trije učenci v klo-
peh, kjer je odrejeno le za dva! Vze-
mimo kot primer že omenjeni urad,
kjer bi recimo za eno pisalno mizo de-
lali trije uradniki. To bi bil dren, kaj
ne? Kdo bi trdil, da je kaj takega mo-
goče, bi ga imeli za norega. Toda po
šolah je kaj takega le mogoče.

V šolah poučujejo v dveh ali treh
izmenah eni in isti učitelj. Vzemimo
zopet kot primer že omenjeni urad in

uporabimo iste uradnike za dopoldansko
delo pri občinskih zadevah, za popold-
ansko delo, pri urejevanju matičnih
knjig, porokah, smrtih in rojstvih, zve-
čer pa pri izračunavanju kilovatov, am-
perov, period in statističnih računov
za staro in novo elektrarno. Poleg tega
še pri vsaki mizi po trije uradniki,
in bi tisti, ki bi trdil, da je to mogoče,
moral zbežati z nadzvočno hitrostjo iz
tega urada.

Toda po šolah je kaj takega le mo-
goče. Ker smo pozabili nad naslovom
napisati, da je to zgodba za »smeh«
naj to velja za konec zgodbe.

Naglo napreduje dovršitev rudarskih stanovanj
Te stavbe so danes že skoraj vse gotove in naseljene

ARETACIJA

Ob osmih zvečer se je pred hišo usta-
vil eleganten Buick. Mlad širokopleč
mož z mehkim velur klobukom in ele-
gantnim površnikom je prožno skočil
iz avta.

»Stanuje tu?«
»Sofer je prikimal: »Da, v drugem
nadstropju.«

Mož z mehkim klobukom je hitro
stekel po stopnicah. Pred vrati v dru-
gem nadstropju se je ustavil in po-
zvonil. Nekaj časa je bilo v stano-
vanju tiho, potem pa je prišlo odpirat
mlado dekle z belim predpasnikom.

»Ali je mister Stone doma?« je
vljudno vprašal mož z mehkim klobu-
kom.

»Je!«
Tujec se je nasmehnil.
»Recite mu, prosim, naj pride za tre-
notek v prednjo sobo.«

»Prosim, koga javim,« je vprašalo
dekle.
Tujec je zamahnil z roko: »Moje ime
ni važno — podvizajte se, prosim!«
Dekle je izginilo v sobo. Kmalu se
je pojavil v prednji sobi mister Stone,
simpatičen mož, lepo oblečen, takoj za
njim pa njegova boljša polovica.

»Mister Stone — je vprašal tujec z
mehkim klobukom v roki.

Mister Stone si je zapenjal suknjič:
»S kom mi je čast?«

Tujec je obrnil rever suknje: »Po-
ličijski uradnik Stewart...« je rekel
tiho, »morate oprostiti, da vas motim,«
je dodal s suho uradno vljudnostjo, »za-
slišati vas moram kot pričjo na poli-
cijskem komisariatu v zelo nujni za-
devi.«

Mister Stone je segel po suknji, ki
je visela v prednji sobi.
»Kako dolgo utegne trajati zaslišev-
vanje?« je vprašal malo v zadregi, ter
si oblačil suknjo.

Poličijski uradnik je samo zmignil z
rameni.

»Tega ne moremo reči, toda pred
polnočjo najbrže zasliševanje ne bo
končano.«

Mister Stone se je obrnil k svoji
ženi: »Ne skrbi zame — torej — mirno
pojdij spat in ne čakaj name, Hella.«

In odšel je z uradnikom iz hiše.

»Kaj se je pravzaprav zgodilo, stari
prijatelj?«, je smehljaje se vprašal
Stone še na stopnicah.

Mož z mehkim klobukom se je pre-
meteno smehljajal: »Nič se ne boj. Ime-

POZDRAV NAŠIM FANTOM

Center predvojaške vzgoje našega
rudnika pozdravlja in želi mnogo uspe-
hov v učenju tovarišema-vojakoma
Krašek Viktorju, v. p. 3875 Zagreb in
Brlizg Stanetu, v. p. 7175 Slivanjac.

Obenem pozdravljamo tudi ostale to-
variše v Zagrebu, katerih naslov še ni
znan.

Uprava rudnika se zahvaljuje za po-
zdrave tovariši Aljažu, ki je nastopil
svojo vojaško dolžnost v Zadru.

ORJAŠKA HLADILNICA ZA SAUDSKO ARABIJO

V Saudski Arabiji vlada poleti nez-
nosna vročina in temperatura često-
krat doseže 55° C. Zaradi tega je vlada
nabavila pri ameriški tvrdki Westing-
house moderne instalacije za hlajenje,
katere so stale 150.000 dolarjev. S po-
močjo teh naprav se bo lahko znižala
temperatura za 20° C, toda samo v
enem rajonu prestolnice, kjer se nahaja
središče vlade in dvorca. Fer.

nitno se boš zabaval, naša družba je
že zbrana, Joe in Paul že čakata pri
likovni potelnici. Oba sem »aretiral« pred
reboj.

ZIVEL ZAPATA (VIVA ZAPATA)

Vsakomur, ki je videl ta film mu bo
ostal dolgo v spominu. Zasluga za to
gre predvsem odlični igri glavnega
igralca Marlon Brando, ki je mimogre-
de rečeno pristni Amerikan in nikak
Meksikanec, toda vendar ne govori ti-
pične ameriške angleščine, temveč
angleščino z romanskim prizvokom. To-
da zastoj bi bile krasno podane vloge,
izvrstno izvedena režija Elije Kazana
in vezno prikazane scenerije Johna
Stenbecka, če ne bi bilo napredne vse-
bine, ki nas je tako živo dotaknila.
Dotaknila se je pa za to, ker obravna-
va revolucijo, slično kot smo jo mi do-
živeli. Samo s to razliko, da je naša
revolucija imela happyend, ki ga pa
meksikanska revolucija ni imela.

Vodja meksikanskih kmetov, ki so se
borili za svojo zemljo je bil Emilio Za-
pata. Pošten in dosleden kot je bil, je
po završeni revoluciji hotel izvesti
agrarno reformo. Njegovi nekdanji poli-
tični prijatelji postajajo polagoma nje-
govji nasprotniki, ker nočejo razdelje-
ne zemlje. Prisiljen, da se bori dalje za
svoje ideale, Zapata pade kot žrtev
zahrbtno zasade, v katero ga je zvalil
novi predsednik Mehike.

Kdor si tega filma ni utegnil ogledati
mu je lahko žal.

EN DAN ŽIVLJENJA

Mnogokrat ste že slišali turobno pesem
o »Mami Huaniti«, ki jo že skoraj pro-

fanirajo zvočniki po raznih lokalih in
celo na vrtljakih. Zvižga jo že skoraj
vsak fantič na cesti, ne da bi vedel,
da je to poslovilna pesem na smrt ob-
sojenega mehiškega polkovnika Reyesa.
Njegov oče in bratje so padli v borbi
za svobodo. Tudi on je revolucionar in
kot takega ga obsodijo na smrt. Na
častno besedo ga dan pred usmrtno
spustijo domov le toliko, da lahko, kot
vsako leto, materi čestita za rojstni dan.

Naslednji dan gre ponosno na mo-
rišče, kjer pade pod strelj. Njegova
mati ponosno gleda junaško smrt svo-
jega sina in ga pokoplje poleg moža
in sinov.

Zelo močna drama iz mehiških re-
volucionarnih dni.

Izvrstno igro je podal mehiški igra-
lec Roberto Canedo, režiral je pa Emi-
lio Fernandez.

Ta mehiški film bomo videli kmalu
v našem kinu.

V SOLI

Učitelj: »Jernač, vstani in povej, kdo
je odkril Ameriko?«

Jernač: ?

Učitelj osorno: »Krištof Kolumb!«

Jernač sam od sebe sede.

Učitelj: »Zakaj si pa sedel?«

Jernač: »Saj ste že drugega učenca
poklicali!«

Ob 13. obletnici smrti tov. Janka Uriha

Dne 2. oktobra 1940 je prenehalo biti
srce velikega revolucionarja naše do-
line tov. Janka Uriha.

Rodil se je na prijaznem griču nad
Pesjem, od koder je krasen razgled po
Saleški dolini. Že v njegovi rani mladi-
dosti so iz tega griča odmevali zvoki
njegove violine in delavske pesmi, med
katerimi so se čule tudi melodije mar-
seljeze in internacionalne. Sol Janko ra-
zen osnovne ni obiskoval, ker ni imel
možnosti. Velika prirodna nadarjenost
in jeklena volja sta mu pa pripomogli,
da si je kot samouk pridobil mnogo
znanja, kakor na političnem tako na
strokovnem polju. To znanje si Janko
ni prisvajal, temveč ga je nudil delav-
skemu razredu, da si je laže priboril
to, kar sedaj uživa.

Na prste ene roke bi lahko preštel
ljudi Jankovega kroga, kateri so začeli
obnovo delavsko-kulturnega življenja v
Pesjem. Vedno močnejše melodije de-
lavske pesmi so se prestavile iz rod-
nega Jankovega griča v rudarsko sre-
dišče Pesja. Zvoki teh melodij so sedaj
odmevali po vsej Saleški dolini in tudi
izven nje.

Vzporedno z delavsko pesmijo je
rasla tudi delavska zavest pesjanske
mladine tistega časa, katera je bila trn
v peti takratnim oblastnikom. Kljub
vsem grožnjam Janko ni klonil. Trdno
je veroval v zmago tlačnih nad tlač-
iteljem!

Zal, Janko tega ni dočkal. Nesrečen
slučaj je zahteval drugače. Janko je vi-
del na velenjskem jezeru človeka, ki se
je potapljal. Poln človekoljubja je brez
pomisleka planil v vodo, da reši utop-
ljenca in postal žrtev tudi sam.

S svojimi vzgladi in dejanji bo ostal
tov. Janko Urih v trajnem spominu
prebivalcem naše doline.

Slava mu!

T. K.

Komedija ali drama?

To vprašanje si zadajajo mnogi reži-
serji in igralci podeželskih odrov. Toda
izogniti se mu ne morejo niti poklicna
gledališča. Navadno je odgovor v prid
komedijam. Torej si občinstvo res želi
samo komedij, drame pa zametuje? Če
bi človek od bližje pogledal v miselnost
naše publike bi našel pravičen odgo-
vor.

Povprečna publika res zahteva od
gledališča le lahkih iger, kjer se lahko
sprosti, nasmeje in pozabava. Toda ni
zabava samo v tem. To ni plemenita
zabava, to ni razširjanje lastnega inte-
lektualnega in kulturnega obzorja. S
tem bomo ostali na isti kulturni črti
kot smo bili desetletja.

Komedij imamo zelo malo dobrih.
Večinoma so to burke, ki so bile pi-
sane v stari Jugoslaviji in so favorizirale
kapitalizem in njegove nosilce,
to je meščanstvo. Na drugi strani pa so
prikazovale kmete kot nerodne in ome-
jene ljudi. In tem ljudem so se njihovi
sovrstniki tako radi smejali, nezave-
dajoč se, da delajo levjo uslugo svojim
tlačiteljem, sebi pa veliko škodo in sra-
moto. Danes to ni več potrebno delati.
Le boriti se je treba, da nam takšne
stvari ne zlezejo na odre.

Zadnje čase se pogostoma pojavljajo
takšne stvari na odrih, posebno, kjer
ni delavskih »Svobod«. Ambiciozni di-
letanti ne zbirajo, temveč vržejo na
oder kar pač imajo slučajno pri roki
in v zaprašeni arhivih.

Drugod pa zopet gledajo le na renta-
bilnost odrov, ali bomo imeli od te in
te igre dobiček ali zgubo. Na drugi
strani so pa tudi društva, ki imajo v
svojem sklopu kino podjetja. V teh
društvih se pojavlja tendenca čim manj
gledaliških predstav, ker od teh ni

takšnega dobička kot od kinopredstav.
Gostovanja bratskih društev ali poklic-
nih ansamblov niso zaželena, ker ti pla-
čajo samo najemnino, odpadejo pa
kinopredstave, ki toliko in toliko »ne-
sejo«. Res, da je s tem finančna zgbu,
toda je pa zato velik kulturni dobiček
in pridobitev. Sedaj se pa vprašajmo
ali je naloga »Svobod« imeti samo do-
bičkanosna podjetja? Ali je prvenstve-
na naloga širiti med delavstvom delav-
sko kulturo.

Vsako dramsko delo obdeluje več ali
manj izrazito življenjski, ljubezenski
ali socialni problem. Vsako delo ima
tendenco. Tiste igre, ki to tendenco
publiki vsiljivo podajajo, bodo goto-
vo slabo sprejete. Zato izbirajmo takšne
stvari, ki bodo publiko vzgajale in si
dajale povod za razmišljanje. Ne ustra-
šimo se, če bo igra manj obiskana. To-
da tisti, ki jo bodo videli, bodo odnesli
iz teatra nekaj, kar bo v njih ostalo in
vplivalo na njih kulturnost. Mi mo-
ramo naše ljudi vzgajati, da bodo spo-
sobni sprejemati še težje in bolj moč-
ne umetnine.

Drama je najmočnejše izrazno sred-
stvo gledališke umetnosti. Nesmrtna
dela angleškega dramatika Shakespeare
(čitaj Šekspira) kakor »Mackbeth«,
»Hamlet«, »Kralj Lear«, »Othello« in
druga so neizčrpen vrelc bogatitve
uma. Naš veliki Cankar ni samo po svo-
jih knjigah dajal ljudstvu vso lepoto,
svoje misli in bese, temveč je z dra-
mami vso svojo revolucionarno misel
še bolj približal ljudstvu. Zato se mi
zdi, da je vrednost drame večja od
vrednosti komedije.

Režiserjem in igralcem bi položil na
srce, da se je treba lotiti uprizarjanja
resnejših del. V to izvedbo je treba
vložit mnogo truda in se boriti za
kvaliteto. Verjemite, da če bomo to
dosegli, bomo dosegli tudi zanimanje in
odobravanje publike.

Kratki življenjepisi filmskih igralcev

JOHN WAYNE

Videli smo ga v filmu »Velika reka«.
Piše se pravzaprav Marion Michel Mor-
rison. Rojen je bil leta 1907 v Wintēr-
setu v ZDA. Ko je končal šolanje v
Kaliforniji je prišel k filmu, kjer ga
je režiser John Ford odkril kot veli-
kega igralca. Igral je v filmu »Big Trail«
(Velika sled) in v »Poštni kočiji«. Leta
1950 je bil proglašen za najpopularnej-
šega igralca Amerike.

Nadaljnji filmi z njegovo interpreta-
cijo so: »V stari Oklahomi«, »Nazaj v
Bataan«, »Dakota«, »Iwo Jima«, »Ve-
lika reka« in »Preizkusni pilot«.

JOAN CRAWFORD

Rojena je bila leta 1908 v San Anto-
niju, v državi Texas. Kariero je pri-
čela kot plesalka. Pri filmu se je po-
javila leta 1925 v filmu Metro Gold-
wyn Mayera »Pretty ladies«. Od tedaj
je pričela redno igrati v glavnih vlo-
gah. Pred dvajsetimi leti je veljala za
eno izmed najbolj popularnih igralcev
Amerike. Pri nas smo jo, videli nedav-
no v filmu »Mildred Pierce« za katero
vlogo je dobila najvišjo nagrado tako
imenovanega »Oskarja«.

AEROKLUB v Velenju

Na iniciativo tov. Malina in Novinška se je v okviru rudniškega kolektiva pričel formirati aeroklub, ki bo v prvi fazi svojega dela začel s padalskim tečajem, za katerega se je prijavilo že nad 30 mladincev, članov predvojaške vzgoje, pod vodstvom komandirja centra tov. Poznič Jožeta. Predavali bodo tov. Novinšek, rez. letalski oficir JLA — pilot lovec, tov. Malin Ferdo in tov. Kočar Franjo, zadnje dni pred praktičnim izpitom — skakanjem iz letala — pa bo prišel v Velenje specialni padalski instruktor, ki bo dokončno »izpilil« tečajnike in tudi predsedoval komisiji, pred katero bodo fantje polagali teoretični izpit. Praktični del izpita bo na celjskem letališču okrog 20. oktobra. S tem se bo veličastnemu številu padalcev, ki jih je vzgojila Letalska zveza Slovenije, priključilo tudi tride-

set mladincev, članov našega delovnega kolektiva, kar bo vsekakor edinstven primer, ker še nobeno podjetje ni dalo takega števila padalcev.

Po končanem padalskem tečaju, ki bo le otvoritev dela novo ustanovljenega aerokluba, bomo pričeli z modelarstvom in sistematskimi predavanji iz vseh letalskih panog, predvsem jadralne in motorne pilotaže, da nas bo našla pomlad pripravljena za intenzivno delo na terenu.

Seveda bo plodno delo in uspeh aerokluba v veliki meri odvisen od materialnih sredstev, s katerimi bomo razpolagali, zato nujno apeliramo na upravo podjetja in na odgovorne politične in oblastvene forume, da nas v celoti podprejo in s tem omogočijo razvoj letalstva tudi v našem rudarskem bazenu.

Prvi dve točki v republiški ligi

RUDAR Velenje : ŽŠD Celje 5 : 0

Svojo drugo tekmo v republiški ligi je Rudar igral doma in osvojil tudi prvi dve točki, ki so mesto Rudarja na tabelici precej popravili. Moštvo ŽSD Celja domačinom ni nudilo pravega odpora in pri večji pazljivosti napadalcev bi bil rezultat lahko še večji. Vsekakor smo lahko zadovoljni nad tako lepo in pomembno zmago nad moštvom iz

Celja, ki z mladimi igralci ni bilo kos nuditi resnejšega odpora razpoloženim Rudarjevim igralcem. Bodrejši od gledalcev so domačini že v prvem polčasu 3 krat pretresli mrežo Celjanom, v drugem polčasu pa še 2 krat. Gole so dali: Blaj 2 ter Jakob, Zagorc in Fišer po enega.

Radodarni debelušček

Nafta : Rudar 7 : 1 (4 : 0)

Svoj ognjeni krst v republiški ligi je moštvo Rudarja prestalo na vročih lendavskih tleh, kjer je popolnoma nezasluzeno izgubilo z visokim rezultatom od domače Nafta. Moštvo Rudarja je nastopilo v postavi Suha, Ivenčnik, Vajthauer, Pistotnik, Zagorc (Fišer), Venišnik, Venturini, Blaj, Fišer, (Zagorc), Legvart I, Premelič. Gole so dosegli za Nafto Vidak II, 3, Šiftar 2, Vajda 1, Terek 1, za Rudarja pa Zagorc. Sodil je pred približno 500 gledalci prav dobro tov. Dervarič iz Murške Sobotne.

Rudar je pričel precej nervozno in je že v 1. minuti vsled nesporazuma med Zagorcem in Ivenčnikom Nafta po Šiftarju povedla z 1:0. Nato se je Rudar zbral in z lepo povezano igro pričel nevarno ogrožati vrata Lendavčanov, vendar so neizkušeni Rudarjevi napadci zapovrstjo zapravili 3 stooptostne prilike za doseg gola. Do konca polčasa je Nafta po krivdi izredno razpoloženega vratarja Suhe — vkljub zelo lepi in požrtvovalni igri Rudarja povisala rezultat na 4:0. V II. polčasu je Rudar takoj pričel ostro napadati in je prisilil domačine v obrambo. Igralo se je polnih 15 minut na polovici Nafta, vendar je napad Rudarja zaradi svoje neizkušenosti ponovno zapravil tri čiste situacije. V tem obdobju je Zagorc na Blajev predložek dosegel edini zgoditek za Rudarja. Nato se je Nafta nekoliko osvobodila pritiska in po vratarjevi krivdi dosegla še 5. in 6. gol.

Sedmi gol je bil neubranljiv Vidakov udarec s kakih 18 metrov.

Na splošno lahko rečemo, da je moštvo Rudarja z izjemo vratarja Suhe, ki je kriv 4 do 5 golov in levega krila Premeliča, ki je bil poškodovan že v 20. minuti I. polčasa, igralo odlično, bilo v polju popolnoma enakopravno, delno celo v premoči in da si poraza v polju sploh ni zaslužilo, kar je bilo tudi mnenje navzočih funkcionarjev Nafta.

Fante naj ta poraz ne deprimira, nasprotno naj jim da poleta, da bodo tudi vse ostale tekme zaigrali tako polletno in požrtvovalno, kot v Lendavi.

Ocena igralcev po točkovnem sistemu od 1 do 10 bi po mnenju trenerja bila sledeča:

Suha (1), Ivenčnik (5), Vajthauer (7), Pistotnik (7), Fišer (5), Venišnik (7), Venturini (4), Blaj (7), Zagorc (5), Legvart (4), Premelič (3).

KRIŽANKA

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2				⊗	B	O	S
3			⊗		⊗		
4		⊗				⊗	
5	⊗						⊗
6		⊗				⊗	
7			⊗		⊗		
8				⊗			

Vodravno: 1. Snežni viharji; 2. žensko ime — ne obut; 3. kratica za ljudski odbor — kratica našega pisatelja; 4. domača žival; 5. suh, droben; 6. glas; 7. tvarina, ki jo pridobivamo iz morja (v srbohrvaščini) — mera za površino; 8. igralna karta (množina) — vrsta poklica.

Navpično: 1. Sredstvo za pranje — podobno čebeli; 2. del voza (v srbohrvaščini); 3. predlog; končna poteza pri šahu; 4. pevski glas; 5. mesto v Srbiji — sanje; 6. del glave — dva samoglasnika; 7. enako — otok na Jadranu.

REŠITEV KRIŽANKE IZ ŠT. 9

Vodravno: 1. Kuna — sedi; 2. Ana — vol; 3. Ra-ker-mi; 4. Solun; 5. Velenje; 6. Nande; 7. On — rja; 8. Lim — tir; 9. Mari — klic.

Navpično: 1. Kari — volk; 2. Una — Nil; 3. Na — sen — mi; 4. Kolar; 5. Velenje; 6. Runda; 7. EV (Električni vestnik) — nje — ta; 8. Dom — mir — Ilir — nori.

Gibanje prebivalstva

v času od 1. do 30. septembra 1953 na območju Ljudskega odbora mestne občine Velenje.

RODILE SO:

Novinšek Cilka, stara 31 let, Novo Velenje — Milana; Rošer Franciška, stara 35 let, Paka 20 — Marijo; Lemež Cilka, stara 32 let, Podkraj 23 — Marijo; Cvikel Marija, stara 19 let, Pirešica 20 — Milana; Kukovič Pepca, stara 27 let, Pesje — Ivico; Sedovnik Julijana, stara 36 let, Kavče 3 — Alojza; Oštir Matilda, stara 24 let, Škale 124 — Hedviko; Hudournik Marta, stara 42 let, Škale 51 — Edvarda; Ojstršek Malčka, stara 29 let, Velenje 34 — Davorina; Meh Franciška, stara 32 let, Novo Velenje — Boruta; Ramsak Angela, stara 40 let, Pesje 127 — Franca; Martinšek Terezija, stara 21 let, Stara vas — Stanka.

UMRLI SO:

Videmšek Martin, zasebnik, Kozjak 4, star 84 let; Hudournik Ivana, gospodinja, Bevče, stara 62 let; Stropnik Franc, upokojenec, Bevče 1, star 61 let; Strelec Franc, delavec, Soštani, star 25 let.

FOROČILI SO SE:

Premužič Vladimir, krojač iz Soštanja s Sovinc Vero, šiviljo iz Novega Velenja; Kaligaro Anton, rudar iz Pesja z Britovšek Heleno, poli. delavko iz Završe; Kotnik Jože, rudar iz Stare vasi z Jecl Nežo, delavko iz Stare vasi.

DRAMSKA SKUPINA DPD SVOBODE VELENJE

bo predvajala v mesecu oktobru reprizo operete

Radovana Gobca

Planinska gozda

v obnovljeni zasedbi in režiji Avgusta Verdelja

Igral bo orkester »Svobode« pod vodstvom Leopolda Planka

PREKLIC

Oven Mihael, rudar pri rudniku Velenje, tem potom preključem kot neresnične govornice, ki sem jih razširjal o Sovinc Mihaelu in katere sem formuliral v izjavi 29. 6. 1953 ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega pregona.

PREKLIC

Sovinc Mihael, rudar pri rudniku Velenje, tem potom preključem kot neresnične govornice, ki sem jo iznesel o Oven Mihaelu na partijskem sestanku v Velenju ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega pregona.

Rudarji, delavci in nameščenci

Prijavljajte se za prostovoljno dajanje krvi. Ekipa za odvzem krvi bo pričela z delom 22. oktobra 1953 na Rudniku.

KINO VELENJE

OKTOBER:

- Od 16. do 19.: »EN DAN ŽIVLJENJA«
- Od 21. do 22.: »VSA POTA PELJEJO V RIM«
- Od 23. do 26.: »KNJIGA O DZUNGLI«
- Od 28. do 29.: »USTRELJEN OB ZORI«
- Od 30. do 31.: »CARRIE«
- NOVEMBER:
- Od 1. do 2.: »CARRIE«
- Od 4. do 5.: »ENCORE«
- Od 6. do 9.: »ODLOČITEV PRED ZORO«
- Od 11. do 12.: »CHAPLINOV FESTIVAL«
- Od 13. do 16.: »NA OTOKU S TEOJ«

ČE HOČE BITI DEČEK MOŽ...

Očka je bil pacifist in sinko si je za rojstni dan zaželel puško. Seveda je načelom zavesti očka to željo odklonil. »Dokler bom jaz družinski poglavar,« je slovesno izjavil, »ne boš dobil puške!«
»In če dobim kje puško,« je prav tako slovesno povzel nadebudni sinko, »ne boš več družinski poglavar!«

Sest let je bil možakar star. V albumu je staknil poročne slike svojih staršev. Očka mu je moral opisati potek poroke in se je krčevito trudil, da bi mu pojasnil tudi njen pomen. Nenadoma je mali možar razumel: »Aha, tako! To je bilo takrat, ko si sprejel mamico v službo, da sedaj dela za naju?«

Zanimivosti

REAKTIVNO LETALO SESTAVLJENO IZ DVEH DELOV

Strokovnjaki trdijo, da je mogoče izdelati reaktivno letalo, katerega hitrost bi bila okoli 3000 milj na uro. Tolikšna hitrost ne bi dovolila izskočiti pilota v slučaju nevarnosti iz letala.

Ing.-konstruktor ameriške tovarne avionov »Douglas« je izdelal načrt letala, katero bi se v slučaju potrebe lahko razdelilo v dva dela. Ko bi nastopila nevarnost za pilota bi se prednji del letala s pilotsko kabino odtrgal od zadnjega dela in bi se s pomočjo padala popolnoma varno spustil na zemljo. Fer.

AVTOMOBIL — ZASČITNO SREDSTVO PROTI ATOMSKI EKSPLOZIJ

Ob priliki pomladanskih atomskih eksplozij v ZDA, na terenih Newade, so prišli strokovnjaki slučajno do interesantnih zaključkov glede odpornosti avtomobilov proti učinku atomske eksplozije. Vse eksperimentalne hiše, katere so bile postavljene v oddaljenosti enega kilometra od mesta

eksplozije, so bile popolnoma uničene. Slučajno so opazili, da so bili avtomobili samo prevrnjeni ali težje poškodovani na razdalji 400—800 metrov od mesta eksplozije, toda pod pogojem, da so bila odprta vrata avtomobila. Na razdalji od dva in pol kilometra so bile hiše zelo poškodovane, toda avtomobili so ostali nedotaknjeni in so lahko takoj nadaljevali vožnjo. Fer.

CIGARETA BODOČNOSTI

Patent-cigareta bodočnosti bo imela na svojem vrhu »vžigalico«. To ne bo navadna vžigalica, temveč mala vžigalna kapica, katera bo nameščena na vrhu cigarete. Ko bo kadilec podrgnil cigareto ob hrapavo površino, bo nastala »eksplozija«, katera bo prižgala cigareto. Jasno je, da bo ta eksplozija slaba in neslišna ter niti malo nevarna za kadilca ali za okolico. Prednost patent-cigarete je v tem, da se bo lahko prižgala tudi ob največjem vetru. Izumitelj te cigarete bodočnosti je neki Američan iz San Francisca, kjer je ta izum že registriran. Fer.

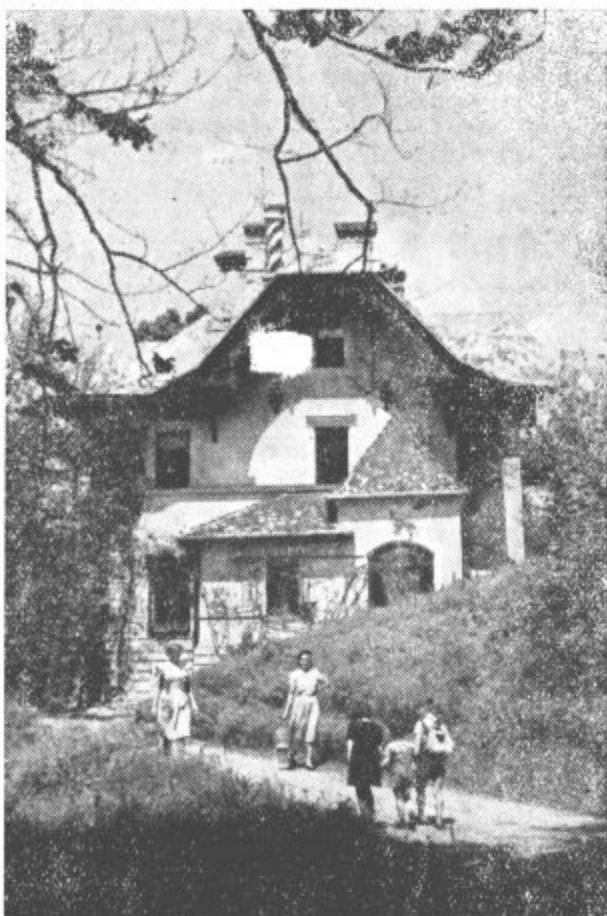
RUDAR : BRANIK (B) Maribor 1 : 6 (1 : 4)

Za zadnjo preizkušnjo pred startom v republiški ligi je vodstvu NK Rudarja uspelo angažirati odlično B-ekipo mariborskega Branika, v kateri so nastopile vse nove pridobitve, ki še nimajo pravice nastopa na prvenstvenih tekmah Branika v II. zvezni ligi. Poleg novih so v moštvo nastopili slovenski nogometni publiki že dobro znani igrači Bizjak, Norkovič, Vigele in drugi. Branik je bilo nedvomno najboljšje moštvo, kolikor jih je doslej nastopilo na velenjskem igrišču. Gostje so se predstavili kot tehnično homogena enajstorka, ki v obilni meri razpolaga tudi z realizatorskimi sposobnostmi. Ne čudimo se, če je tej ekipi uspelo z visokimi rezultati odpraviti več članov slov. republiške lige, n. pr. Nafto iz Lendave s 4:1, Muro v Murški Soboti s 5:2, Aluminij v Kidričevem s 5:1, Kovinarja v Mariboru z 9:1 in Kovinarja Štore s 7:2.

Rudar se je v tej tekmi predstavil kot izredno borbeno moštvo, predvsem obramba in krilska vrsta, medtem ko je napad po krivdi obeh zvez, Legvarta in Jakoba igral raztrgano in neefikasno. Legvartu se očitno pozna dolg bolniški odmor, poleg tega pa stalno zapada svoji stari, izgleda nepopravljivi napaki, nepremišljenemu in nekoristnemu preigravanju ter netočnemu dodavanju. Če bo tov. Legvart hotel svojemu moštvu koristiti, je skrajni čas, da poslušava navodila tehničnega vodstva in prilagodijo igro svoji okolici. Jakobu se je videlo, da igra brez vsake volje. Boril se ni za nobeno žogo, dodane žoge pa je brez izjeme zapravil. Vzrok temu je verjetno lahka poškodba, ki jo je med tednom utrpel na levi nogi.

Edini gol za Rudarja je dal v 2. minuti Fišer, za Branika pa so bili uspešni Bizjak, Norkovič in Vigele, od tega dvakrat iz enajstmetrovke.

Tekmo je vodil tov. Ferne iz Celja, ki pa je bil poglavje zase. S svojim tehnično nemogočim, poleg tega pa še neavtoritativnim sojenjem je težko pričakoval domače moštvo in s tem igralce in publiko tako zrevoltiral, da se je ta sicer lepa in borbeno tekma skorajda izrodila v grobosti in medsebojna obračunavanja. Le zavesti in odločnosti prisotnih odbornikov NK Rudarja je pripisati, da je bila preprečena aktivna »intervencija« publike. Nujno apeliramo na NPC in SO, da na provinco pošiljajo najboljše sodnike, od katerih se bodo i moštva i publika kaj naučili, ne pa ljudi, ki so morda dobri teoretiki, manjka jim pa sleherne prakse, predvsem pa živcev za težko sodniško dolžnost. Običajna posledica takega sojenja je, da tudi najmirnejši igralci izgube živce in se dajo zavesti v prekrške, ki jih sicer nikdar ne bi storili. Temu sledi kaznovanje s strani disciplinskih odborov, s čimer je oškodovan igralec sam, še bolj pa njegov klub, medtem ko sodnika ne pokliče nihče na odgovornost, nasprotno, delegira ga dalje. Vsi, ki ljubimo nogomet smatramo, da je to eden

Vila Herberštajn, bodoči Dom onemoglih v Velenju